सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन.

वित्त विभाग

सहाय्यक संचालक,

स्थानिक निधी लेखा परीक्षा, नंदुरबार,

ग्रामपंचायत लेखापरीक्षण अहवाल.

सन : 2024-2025

ग्रामपंचायत :कोठली खु. ,

तालुका : नंदुरबार, जिल्हा : नंदुरबार.

प्रेषक :

सहाय्यक संचालक,

स्थानिक निधी लेखा परीक्षा कार्यालय,

नंदुरबार

पृष्ठ क्रमांक. 1 ते 44

परि. क्रमांक. 1 ते 23

ग्रामपंचायत- कोठली खु. ता.-नंदुरबार जिल्हा -नंदुरबार

लेखा परिक्षण अहवाल सन 2024-25

जाक्र-स्था-4/ब-1/ग्रापलेपअ/नंदुरबार/ 213

सहाय्यक संचालक,
स्थानिक निधी लेखा परीक्षा यांचे कार्यालय
नंदुरबार.
दिनांक- 28/04/ 2025

प्रति,
मा.सरपंच,
ग्रामपंचायत :-कोठली खु.,
तालुका : - नंदुरबार,
जिल्हा - नंदुरबार.

महोदय,

ग्रामपंचायत मौजे-कोठली खु.,तालुका-नंदुरबार, जिल्हा- नंदुरबार संस्थेचे सन 2024-25 **या वित्तीय वर्षाचे लेखापरीक्षण श्री.** ज.ना. भामरे, सहाय्यक लेखा परीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी लेखा परीक्षा, नंदुरबार यांनी मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140(1) अन्वये व महाराष्ट्रा ग्रामपंचायत (हिशोब तपासणी) 1961 चे नियम 17 व 18 अन्वये पंचायतीचे ग्रामपंचायत अधिकारी श्री.रोहिदास डी. पवार यांनी उपलब्ध केलेल्या अभिलेख्यांवरून दिनांक ते या कालावधीत पुर्ण केले त्यात निघालेले आक्षेप भाग-दोन मध्ये दिलेले आहेत. त्यांची पुर्तता पंचायतीने मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140(2) प्रमाणे तीन महिन्यात करण्यात यावी.

लेखापरीक्षण कालावधीत ग्रामपंचायतीचे सरपंच व ग्रामपंचायत अधिकारी म्हणुन खालील व्यक्ती कार्यरत होते.

अ.क्र	पदनाम	नाव	कालावधी
1.	सरपंच	श्री. महेंद्र बन्सी वळवी	01.04.2024 ते 31.03.2025
1.	ग्रामपंचायत अधिकारी	श्री.रोहिदास डी. पवार	01.04.2024 ते 31.03.2025

भाग-एक

मागील लेखापरीक्षण

<u>महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशेब तपासणी) नियम</u> 1961 <u>मधील नियम क्र.</u>18 (1) <u>प्रमाणे</u>

ग्रामपंचायतीचे मागील लेखा परीक्षण सन 2023-24 अखेर पर्यत करणेत आलेलेआहे. ग्रामपंचायत लेखासंहिता सन 2011 मधील नियम 73(3) व नमुना 30 नुसार ग्रामपंचायतीने लेखापरीक्षण आक्षेप पूर्तता नोंदवही अदययावत ठेवणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सदर नोंदवही अदययावत ठेवण्यात आलेली नाही. (नसल्यास पूर्तता सादर करण्याबाबत आक्षेप नोंदवावा.)

मागील लेखापरीक्षण अहवालातील प्रलंबीत परिच्छेदांची सद्यस्थिती खालीलप्रमाणे आहे. मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140 (2) (3) व (4) अन्वये लेखापरीक्षण अहवाल प्राप्त झाल्यापासुन 3 महिन्याच्या आत पंचायतीने अहवालातील परिच्छेदांची पुर्तता करावयाची आहे.प्रलंबीत सर्व परिच्छेदांचे अनुपालन / पुर्तता करून पंचायत समितीमार्फत मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, नंदुरबार यांची अंतिम मान्यता घ्यावी व अनुपालन मान्य झाल्या बरोबर त्याच्या प्रतिंसह सहाय्यक संचालक,स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, नंदुरबार यांना कळवावे. तोपर्यंत मागील प्रलंबित परिच्छेद कायम समजण्यात येत आहेत.

खालील तक्त्यानुसार प्रलंबित परिच्छेदांची संख्या खूप मोठी असून ग्रामपंचायतीने लेखापरीक्षा आक्षेपांचे अनुपालन वेळीच करणे आवश्यक आहे.

अ.क्र	लेखा परीक्षण वर्ष	एकुण प्रलंबीत परिच्छेद	पुर्तता केलेल्या परिच्छेदांची संख्या	मंजुर केलेले परिच्छेद	मंजुरी पत्र क्र. व दि.	थकित परिच्छेदांची संख्या
1.	1990-91 त्यापुर्वीचे अहवाल दप्तरी नाहीत पंचायतीने सदरचे अहवाल उपलब्धा करुन प्रलंबित परिच्छेदांची पुर्तता करावी.					
2.	1990-91 ते 92-93	1 ते 21	--	--	--	1 ते 21
3.	1992-93 ते 14-15	अप्राप्ता	--	--	--	अप्राप्ता
4.	2015-16	1ते 39	--	--	--	1ते 39
5.	2016-17	1 ते 33	--	--	--	1 ते 33
6.	2017-18	1 ते 26	--	--	--	1 ते 26
7.	2018-19	1 ते 37	--	--	--	1 ते 37
8.	2019-20	1 ते 19	--	--	--	1 ते 19
9.	2020-21	1 ते 21	--	--	--	1 ते 21
10.	2021-22	1 ते 29	--	--	--	1 ते 29
11.	2022-23	1 ते 19	--	--	--	1 ते 19
12.	2023-24	1 ते 21	--	--	--	1 ते 21

भाग दोन

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियमे -1961 मधील नियम 18(1) प्रमाणे चालु लेखापरीक्षण - परिच्छेदांचा गोषवारा महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम मधील कलम 9 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार

परिच्छेदांच्या गोषवाऱ्याचे विवरणपत्र :-

अ.क्र	प्रकार	परिच्छेद क्रमांक
अ	कायद्याविरुध्द करण्यात आलेले प्रदान	7 ते 12
ब	कोणत्याही व्यक्तीच्या अक्षम्य हयगयीमुळे किंवा गैरवर्तणुकीमुळे झालेली तुटींची किवा नुकसानाची रक्कम	--
क	लेख्यामध्ये दर्शविणे आवश्यक असलेली परंतु न दर्शवलेली रक्कम	--
ड	वरील (अ) (ब) (क) व्यतिरीक्त लेख्यांत आढळुन आलेल्या महत्वाच्या अनुचित किवा नियमबाहय बाबी.	1 ते 6, 13 ते 23
इ	लेखापरीक्षकास आवश्यक वाटत असलेला महत्वाचा परिच्छेद	8,9,12

चालु लेखापरीक्षण

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशेब तपासणी) नियम.1961 मधील नियम क्र.18 प्रमाणे

परिच्छेद क्रमांक:- 01) पंचायतीचा वार्षिक लेखा व मत्ता दायित्व विवरणावरुन आर्थिक स्थितीचा गोषवारा

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 नियम 26(1) नुसार प्रत्येक पंचायत, नमुना 3 मधील तसेच शासन वेळोवेळी विहित करते त्या नमुन्यात, पंचायतीच्या जमा-खर्चाचा वार्षिक लेखा आणि संबंधित वित्तीय वर्षाअखेरच्या दिवसाचे मत्ता व दायित्वाचे विवरण नमुना 4 मध्ये तयार करुन, दरवर्षी 1 जून रोजी किंवा त्यापुर्वी पंचायत समितीस सादर करील तसेच नियम 26(2) (एक) ते (सात) नुसार नमूद दस्तऐवज वार्षिक लेख्यासोबत जोडण्यात येतील. सदरचे वार्षिक लेखे आणि मत्ता व दायित्वाचे विवरण ग्रामसभेला सादर करण्यात येवून त्यावर चर्चा करण्यात येईल आणि सरपंच व सचिव ग्रामसभेच्या आदेशाची नोंद घेतील व त्यांचे पालन करतील, अशी तरतूद आहे. त्यानुसार कार्यवाही कलेले वार्षिक लेखे आणि मत्ता व दायित्व विवरण लेखापरीक्षणास दर्शविलेले नाही. लेखापरीक्षणासाठी सादर केलेले जमा-खर्च विवरण व इतर अनुषंगिक अभिलेख्यावरुन दिनांक 31/3./2025 रोजीचया ग्रामनिधी, पाणीपुरवठा व इतर निधीच्या आर्थिक स्थितीचा गोषवारा खालील प्रमाणे नमूद करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता,2011 चा नियम 26 (1) (नमुना-4)

(अ) ग्रामपंचायतीचे मत्ता व दायित्वे दिनांक 31/03/2025 अखेरचे

अ.क्र	दायित्व	रक्कम	अ.क्र.	मत्ता	रक्कम
1.	ग्रामपंचायतीकडून देय असलेल्या थकीत रकमा/		1.	ग्रामपंचायतीला येणे असलेल्या रकमा	
	अ) वेतन	--		अ) कर	1842133.00
	ब) वेतनाव्यतिरिक्त इतर	--		ब) करेतर	निरंक
	क) साधन सामुग्री	--		क) शासनाकडून अनुदान	00
	ड) बांधकाम	--		i) नुकसानभरपाई अनुदान	00
	इ) इतर	--		ii) सहायक अनुदान	00
2	0.25%ग्रामनिधी वर्गणी देणे बाकी (अनुशेषासह)	1906.00	2	इतर जमा रकमा	00
3	10%महिला बालकल्याण खर्च करणे (अनुशेष)	22000.00	3	अग्रिम वसूली बाकी	00
4	15% मागासवर्गीय खर्च करणे (अनुशेषासह)	32000.00	4	ग्रामनिधी अखेर शिल्लक	261062.74
5	35%पाणीपुरवठा निधी खर्च करणे (अनुशेष)	00.00	5	पाणी पुरवठा अखेर शिल्लक	89401.21
6	5% अपंग निधी खर्च करणे बाकी (अनुशेषासह)	11000.00	6	15 वि आयोग अखेर शिल्लक	1294795.30
7	15 वि आयोग अखर्चित अनुदान	1294795.30	7	पेसा अखेर शिल्लक	813976.32
8	पेसा अखर्चित अनुदान	813976.32	8		00
	एकुण एकंदर	2175677.62		एकूण एकंदर	2459235.57

ब) ग्रामपंचायतीच्या मागील दोन वर्ष व चालु वर्षातील जमा व खर्चाची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

1.ग्रामनिधी

सन	उत्पन्न	खर्च
2022-23	536630.00	518460.00
2023-24	225782.00	411505.00
2024-25	206407.00	147296.57
एकुण-	968819.00	1077261.57
सरासरी-	322939.66	359087.16

(2) इतर शासकिय अनुदान / निधी / जमा व खर्च तपशील -.

अ. क्र.	निधी /योजना	2023-24		2024-25	
		जमा	खर्च	जमा	खर्च
1	पाणी पुरवठा निधी	82146.00	116879.00	79695.00	76154.59
2	15 वा वित्त आयोग	4149269.00	3717854.00	2139444.00	3129633.00
3.	पेसा निधी	201795.00	211076.00	786462.00	1823291.54

वरील तक्ता (अ) व (ब) चे अवलोकन केले असता ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न् खर्चापेक्षा रुपये-36147.53 ने कमी आढळले तसेच मत्ता दायित्वापेक्षा रुपये-2241975.95 ने जादा आढळली. यावरुन ग्रामपंचायतीची आथ्र्थीक स्थीती / सर्वसाधारण असल्याचे निदर्शनास येते. तथापि घरपटटी व पाणीपटटी येणे बाकी असलेली थकबाकीची रक्कम, तसेच पाणी पुरवठा विज बिल भरणापोटी येणे अनुदानाची रक्कम, तसेच इतर तत्सम येणे बाकी असलेल्या रकमा जोपावेतो संपुर्ण वसुल होत नाही. तोपर्यंत त्या रकमेला ख-या अर्थाने मत्ता म्हणता येणार नाही. त्यामुळे सदर येणे असलेले तथापि वसुल न केलेले उत्पन्न लवकरात लवकर वसुल करुन ख-या अर्थाने मत्ता वाढविणे गरजेचे आहे

ग्रामविकास विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक चौविआ-2015/प्र.क्र.107/वित्त-4, दिनांक 01 फेब्रुवारी 2016 नुसार ग्रामपंचायतीची आर्थिक स्थिती सुधारण्याकरीता स्वउत्पन्न वाढ करणेसाठी खालील उपाययोजना सुचविण्यात येत आहेत.

1) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 मध्ये ग्रामपंचायतीची कर व करेतर उत्पन्नाची साधने विहित केली आहेत. सदर बाबी व जिल्हयातील वस्तुस्थिती लक्षात घेऊन उत्पन्नात वाढ करण्याबाबत सखोल विचार केला गेला पाहिजे.

2) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 कलम 124 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी नियम 1960 मधील नियम 17 नुसार कर आकारणी यादीची दर 4 वर्षातून फेर आकारणी यादीची दर 4 वर्षातून फेर आकारणी पुर्णपणे केली पाहिजे.

3) पाणीपुरवठा योजना स्वयंपुर्ण करण्यासाठी विशेष पाणीपटटीचे दराबाबत आढावा घेऊन आवश्यकतेनुसार दरांमध्ये सुधारणा करणे आवश्यक आहे.

4) जमीन महसूल, मुद्रांक शुल्क, गौण खनिज इत्यादी सारख्या शासनाकडून मिळणा-या स्वउत्पन्नाच्या बाबतीत नियमीत पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे.

5) पंचायतीच्या कायमस्वरुपी उत्पन्नासाठी व्यावसायिक गाळे व तत्सम साधने निर्माण करणे, सदर गाळे बाजारभावानुसार भाडयाने देणे गाळे भाडयात दरवर्षी ठराविक वाढ करणे, वेळोवेळी करांची नियमोचित फेर आकारणी करणे व या कराची वसुली 100% करुन थकबाकी राहणार नाही, याची दक्षता घेऊन व खर्चात काटकसरीच्या धोरणाचा अवलंब करुन पंचायतीच्या आर्थिक स्थितीमध्ये सुधारणा होईल, अशा सर्व उपाययोजना करणे आवश्यक आहे.

6) जमा व खर्चाचा परस्पर संबंध तपासून खर्चावर नियत्रंण ठेवणे आवश्यक आहे.

7) ग्रामपंचायत हददीतील स्थावर मालमत्तेच्या /मिळकतीच्या यादीची दर चार वर्षातून एकदा पुर्णपणे फेरतपासणी करुन फेरुफारासह करांची फेर आकारणी करणे आवश्यक व त्यानुसार वसुली अनिवार्य आहे.

8} ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न वाढविणेकामी गावातील धंदे, यात्रा तसेच करमणूक कर, मोबाईल टॉवर इ. वर शासन नियमानुसार वेळोवेळी सुधारित दराने कराची फेरआकारणी करावी.

9} ग्रामपंचायत हददीतील गोण खनिज साधनांवरील कर नियमीत व योग्य प्राप्त झाला किंवा कसे याबाबत पाठपुरावा करण्यात यावा.

10} सदर ग्रामपंचायतीने रकमा ठेवी स्वरुपात बँकेत जमा केलेल्या नाहीत त्यामुळे ग्रामपंचायतीस अनामत रकमेपोटी जमा रकमेवर व्याजाचे नुकसान झालेले आहे. अनामत स्वरुपातील रकमा हे पंचायतीचे दायित्व असल्यामुळे सदरच्या रकमा ठेवी स्वरुपात ठेवण्यात येवून पंचायतीचे उत्पन्न वाढवावे.

<u>परिच्छेद क्रमांक:- 02) ग्रामपंचायतीचे वार्षिक लेखे प्रमाणीकरणाबाबत.</u>

(अ) ग्रामविकास विभाग निर्णय क्र. एमएएस-2013/प्र.क्र.14/वित्त-6, दिनांक 5/10/2013 नुसार भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (CAG) यांनी विहीत केलेल्या model accounting system (MAS) नमुना क्र.1 ते 8 मध्ये सन 2013-14 पासून सर्व ग्रामपंचायतींनी त्यांचे मासिक व वार्षिक लेखे ठेवून स्थानिक निधी लेखापरीक्षण विभागाकडील सक्षम अधिकारी यांचेकडून प्रमाणीत करुन घेणे आवश्यक आहे.

ग्रामविकास विभाग निर्णय क्र. एमएएस-2015/प्र.क्र.17/वित्त-6, दिनांक 15/9/2015 अन्वये ग्रामपंचायतींचे सन 2013-14 व 2014-15 चे वार्षिक लेखे model accounting system (MAS) च्या नमुना क्र.1 ते 3 मध्ये व सन 2015-16 पासून भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (CAG) यांनी विहीत केलेल्या model accounting system (MAS) नमुना क्र.1 ते 8 मध्ये त्यांचे मासिक व वार्षिक लेखे ठेवण्याबाबत निर्देश दिले आहेत. या आदेशानुसार 1 ते 8 मधील नमुन्यात हिशेब ठेवलेले नाहीत. तसेच सन 2024-25 या वित्तीय वर्षाचे लेखापरीक्षणात सर्व योजनेतून पंचायतीने केलेल्या विकास कामांचे स्थळांची समक्ष पहाणी वेळे अभावी करण्यात आलेली नाही.

(ब) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 नियम 26(1) नुसार प्रत्येक पंचायत नमुना 3 मधील तसेच शासन वेळोवेळी विहीत करेल त्या नमुन्यात, पंचायतीच्या जमा-खर्चाचा वार्षिक लेखा आणि संबंधित वित्तीय वर्षाअखेरच्या दिवसाचे मत्ता व दायित्वाचे विवरण नमुना 4 मध्ये तयार करुन, दरवर्षी 1 जून रोजी किंवा त्यापुर्वी पंचायत समितीस सादर करील, तसेच नियम 26(2) (एक) ते (सात) नुसार नमूद दस्तऐवज वार्षिक लेख्यासोबत जोडण्यात येतील, ग्रामपंचायतीने जमा व खर्चाचे वार्षिक लेखे आणि मत्ता व दायित्व यांचे विवरण पत्र तयार करुन व ते ग्रामसभेला सादर करुन त्यावर चर्चा करण्यात येईल आणि सरपंच व सचिव ग्रामसभेच्या आदेशाची नोंद घेतील व त्यांचे पालन करतील, अशी तरतूद आहे. नियमाप्रमाणे या विहीत कार्यपध्दतीचे पालन करण्यात आले नाही.

(क) मॉडेल अकाऊंटींग सिस्टीम मधील 1 ते 8 व लेखासंहिता 2011 मधील नमूद 1 ते 33 मधील विहीत नमुन्यांतील सर्व/काही नमुने ठेवलेले नसल्यामुळे सदरचा वार्षिक लेखा परिपूर्ण व अचूक असल्याचे म्हणता येणार नाही. तसेच पंचायतीने सदरच्या वार्षिक लेख्यांस पंचायतीची व ग्रामसभेची मान्यता घेण्यात आली असल्याचे लेखापरीक्षणास दर्शविले नाही. सबब या बाबींची आणि प्रस्तूत अहवालात अन्य नोंदविलेल्या अभिप्रायांचे पुर्ततेच्या अधीन राहून ग्रामपंचायतीचे वार्षिक लेखे प्रमाणीत करण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्रमांक:-03) अर्थसंकल्पीय तरतूद व अधिकचा खर्च तसेच तरतुदीशिवाय केलेल्या खर्चाबाबत.

मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 45 नुसार प्रशासकीय व कर्तव्य पार पाडण्यासाठी ग्रामपंचायतीस कलम 62 मधील तरतूदीनुसार आपल्या ग्रामपंचायत अंदाजपत्रकात तरतूद करणे आवश्यक आहे. या तरतूदी अंतर्गत खर्च

करणे बंधनकारक आहे.असे असतांना सन 2024-25 चे अंदाजपत्रक उपलब्ध न केल्याने मंजूर तरतुदीपेक्षा जादा कमी खर्चाची पडताळणी करता आली नाही. सदर वर्षात जादा खर्च झालेला असल्यास अर्थसंकल्पास पंचायत समि मान्यता घेणे आवश्यक आहे.मान्यता घेवून पुर्तता करावी. तोपावेतो या वर्षातील संपुर्ण खर्च आक्षेपाधीन ठेवण्यात आहे.तरतूदीपेक्षा जास्त खर्च करण्यापुर्वी कलम 62 (अ) व मुंबई ग्रामपंचायत (अंदाजपत्रक व हिशेब) नियम 196 नियम 4(1)(2) प्रमाणे पुरक अर्थसंकल्प किंवा पुनर्विनियोजन विवरणपत्रक तयार करुन तरतूदीपेक्षा जास्त केलेल्या ख पंचायत समितीची मान्यता घेणे आवश्यक आहे.तथापि त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.

मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 मधील कलम 45 नुसार प्रशासकिय अधिकार व कर्तव्य पार पाडण्या ग्रामपंचायतीस कलम 62 मधील तरतुदीनुसार अंदाजपत्रक तयार करुन अर्थसंकल्पीय तरतुदींच्या मर्यादेत खर्च बंधनकारक आहे. तरतुदीपेक्षा जास्त खर्च करण्यापुर्वी कलम 62 व मुंबई ग्राम पंचायत (अंदाजपत्रक व हिशोब) नि 1959 मधील नियम 4(1)(2) नुसार पुरक अर्थसंकल्प किंवा पुनर्विनियोजन विवरणपत्र तयार करुन तरतुदीपेक्षा ज केलेल्या खर्चास पंचायत समितीची मान्यता घेणेत यावी.

<u>परिच्छेद क्रमांक:- 04) नमुना नं.5 (क) दैनिक रोकडवही न ठेवणे बाबत.</u>

महाराष्ट्र ग्राम पंचायत लेखा संहिता 2011 मधील नियम क्रमांक 22 (2) नूसार पंचायत प्राप्त झालेल्या प्र रकमेसाठी विहित नमुन्यातील पावती देईल. या प्रयोजनासाठी, सामान्य पावती नमुना 7 मध्ये व करविषयक पावती न 10 मध्ये देण्यात येईल. कराच्या व जकातीच्या मार्गाने अनुक्रमे नमुना 7 व 10 मध्ये प्राप्त झालेली रक्कम, नमुन मध्ये ठेवलेल्या सर्वसाधारण रोकडवहीमध्ये थेट घेतली जाणार नाही, प्रारंभी तिची नमुना 5-क मधील दैनिक रोकडवही नोंद केली जाईल आणि दैनिक वसुलीची एकूण रक्कम नमुना 5 मधील सर्वसाधारण रोकडवहीमध्ये घेण्यात आलेली नाह

नियम 22(3) नुसार सर्व पावत्यांची नमुना 5-क मधील दैनिक रोकडवहीमध्ये नोंद करण्यात येईल, त्यानंतर र बँकेत जमा करण्यात येतील आणि त्याच दिवसाची नोंद नमुना 5 मधील सर्वसाधारण रोकडवहीमध्ये करण्यात येईल अ जेव्हा बँक रक्कम स्वीकारील व पावती किंवा चलन याच्या रुपाने त्यांची पोच देईल तेव्हा त्याची नोंद सर्वसाध रोकडवहीमध्ये करण्यात येईल. याशिवाय बँकेत रक्कम जमा केल्याच्या दिनांकाला नमुना 5-क मध्ये ठेवलेल्या दै रोकडवहीच्या स्तंभ 8 मध्ये नोंदी केलेल्या नाही.

नियम 22(4) नुसार जेव्हा धनादेश प्राप्त होतील तेव्हा धनादेशाच्या रकमेची नोंद प्रारंभी नमुना 5-क मध्ये करण येईल.जेव्हा एकाहून अधिक वसूली लिपीक असतील तेव्हा नमुना 5-क मधील वेगळी दैनिक वसूली नोंदवही ठेवण आलेली नाही.

नियम 22(5) नुसार सचिव, नमुना 5-क मधील प्रत्येक पावतीशी संबधित असणा-या सर्व रकमांची पडताळणी करी तो नोंदवहीतील प्रत्येक नोंदी साक्षांकित करण्यात आलेल्या नाही.

नियम 22(6) नुसार धनादेशाच्या स्वरुपात रकमा प्राप्त झाल्यास, नमुना 5 मधील सर्वसाधारण रोकडवहीत जमेच्या बाजूस त्याची नोंद घेतली जाईल, त्याचवेळी त्याची नमुना 5-क दैनिक रोकडवहीच्या स्तंभ 8 मध्येही नोंद घेण्य येईल. आठवडयाच्या शेवटी, सरपंच व सचिव, प्राप्त धनादेश वटविण्यात आले आहेत आणि ग्राम निधीत जमा करण्य आले आहेत हे पाहण्यासाठी रोकडवहीचा आढावा घेतील. धनादेश प्राप्त झाले मात्र ते वटविण्यात आलेले नाहीत अ बाबतीत आवश्यक ती कार्यवाही करुन नोंदवही अदयावत ठेवण्यात यावी.

<u>परिच्छेद क्रमांक:- 05) प्रदानाच्या पध्दतीबाबत.</u>

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 मधील नियम 24 अन्वये खालील प्रमाणे कार्यवाही करावयाची आहे. .

1) नियम 24(1) नुसार रु.500/- किंवा त्यापेक्षा जास्त रकमेचे प्रदान धनादेशाने करण्यात आलेल नाही.

2) नियम 24(2) (क) नुसार रु.500/- पेक्षा कमी असलेल्या रकमेचे प्रदान एखादया व्यक्तिस करावयाचे झाल्यास ते दर्श धनादेशादव्वारे करता येईल आणि त्याची नमुना 18 मध्ये ठेवलेल्या संकिर्ण रोकडवहीच्या जमा बाजूस नोंद घेण्यात येई आणि संकिर्ण रोकडवहीचया (नमुना 18) खर्चाच्या बाजूस प्रत्येक व्यवहाराची नोंद घेऊन प्रमाणकाच्या आधारे रकमेचे प्रद आवश्यक असतांना प्रदान केलेल नाही.

3) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 नियम 24 (ग) (16) नुसार म. सरपंच प्रत्येक दोन आठवण्यातून एकद सचिवाच्या अभिरक्षेतील रोख शिल्लक रकमेची अनपेक्षित तपासणी करतील आणि त्या संबंधातील त्यांचा अभिप्रा रोकडवहीमध्ये त्यांच्या सही व दिनांकासह नोंदविण्यात आलेले नाही.

तसचे मा. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, गट विकास अधिकारी आणि विस्तार अधिकारी (पंचायत) हे जेव्हा जेव ग्रामपंचायत कार्यालयास भेट देतील, तेव्हा सचिवांच्या अभिरक्षेतील रोकडवहीत आणि अखेरची शिल्लक यासह रोख शिल्ल

रकमेची न चुकता पडताळणी करतील व रोखवहीत पडताळणी करतील व रोखवहीत पडताळणी केल्याचे अभिप्राय नोदविण्यात आलेले नाही.

4) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 नियम 22(1 ते 10) तसेच नियम 24(2)(ग)(1 ते 13) नुसार ग्रामपंचायतीचे वित्तीय व्यवहार पार पाडणे आवश्यक असतांना तशी कार्यवाही केलेली नाही.

परिच्छेद क्रमांक:- 06) आस्थापनेवरील खर्च व पंचायत कर्मचा-यांच्या संबंधातील लेखे ठेवणे बाबत.

(अ) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 61 नुसार पंचायतीला तिच्या आवश्यकतेप्रमाणे कर्मचारी नेमण्याचे व त्यांचे वेतन ठरविण्याचे अधिकार आहेत.

(ब) उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाची अधिसूचना क्रमांक एमडब्ल्यूए-1790/6980/एलएबी-7 दिनांक 3/7/1990 नुसार ग्राम पंचायत कर्मचा-यांना किमान वेतन लागू करण्यात आले आहे.

(क) ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम 2699/प्र.क्र.206(1)/21/दिनांक 21 जानेवारी, 2000 अन्वये खालील प्रमाणे लोकसंख्या निहाय ग्राम पंचायत कर्मचारी आकृतीबंध निश्चित करण्यात आलेला आहे.

ग्रा.पं.वर्ग	कर्मचारी संख्या	कर्मचा-याचा प्रकार (प्रती ग्रा.पं.)
अ) 0 ते 1000	1	शिपाई / दिवाबत्ती / पा.पू.कर्मचारी-1
ब) 1001 ते 3000	2	शिपाई-1,दिवाबत्ती / पा.पू.कर्मचारी-1
क) 3001 ते 6000	3	लिपीक / वसूली कारकून-1,शिपाई-1,दिवाबत्ती / पा.पू.कर्मचारी-1
ड) 6001 ते 10000	4	लिपीक /वसूली कारकून-1,शिपाई-1,दिवाबत्ती /पा.पू.कर्मचारी-1,सफाई कामगार-1
इ) 10000 वरील	6	लिपीक /वसूली कारकून - 2, शिपाई-1,दिवाबत्ती /पा.पू.कर्मचारी-1,सफाई कामगार-2

(ड) प्रत्येक प्रवर्गात किती कर्मचारी नेमले याची माहिती ग्रामपंचायतीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना देणे आवश्यक आहे.

(इ) उपसचिव,ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,मंत्रालय,मुंबई यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद यांना लिहीलेले पत्र क्रमांक व्हीपीएम-2013/प्र.क्र.243/पंरा-3 दिनांक 30 ऑक्टोबर,2013 नुसार उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाच्या दिनांक 07 ऑगस्ट,2013 च्या अधिसूचने अन्वये सन 2021-22 करीता व उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाच्या दिनांक 10 ऑगस्ट,2020 च्या अधिसूचना व ग्रा.वि.वि शासन निर्णय क्रं.व्हीपीएम-2020/प्र.क्र.201/पंरा-03 दिनांक 22 जुन 2022 अन्वये सन 2024-25 करीता ग्रामपंचायत कर्मचा-यांना खालील प्रमाणे कर्मचारी वर्गवारी केली असून वर्गवारीनुसार त्यांना किती किमान वेतन द्यावे हे सूचित केलेले आहे.

अ. क्र.	कर्मचारी पदनाम	कर्मचारी वर्गवारी	मुळ किमान वेतन दर (दरमहा रुपये)					
			परिमंडळ-1 (10000 पेक्षा अधिक लोक संख्येच्या ग्रामपंचायती) व		परिमंडळ-2 (5000 ते 10000 पर्यंत लोक संख्येच्या ग्रामपंचायती)		परिमंडळ-3 (5000 पेक्षा कमी लोक संख्येच्याग्रामपंचायती)	
			21-22	22-23-24	21-22	22-23-24	21-22	22-23-24
1	लिपीक	कुशल	7100	14125	6900	13760	6300	12665
2	1. पाणी पुरवठा, 2दिवाबत्तीकर्मचारी	अर्धकुशल	6400	13420	6200	13055	5600	11960
3	1)शिपाई, 2)सफाई कामगार	अकुशल	5900	13085	5700	12715	5100	11625

फ) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम-2018/प्र.क्र.397/पंरा-3 दि.17.9.2018 अन्वये ग्रामपंचायतीच्या सर्व करांच्या वसूलीचे टक्केवारीप्रमाणे कर्मचा-यांना अनुज्ञेय किमान वेतन अदा करणे आवश्यक आहे.

पंचायतीने सन 2024-25 या कालावधीचे लेखापरीक्षणास सादर केलेल्या जमा व खर्च विवरणपत्र क्र.13 नुसार लेखापरीक्षण वर्षात कर्मचा-यांना प्रदान खालील प्रमाणे वेतन व भत्ते प्रदान करण्यात आलेली आहेत.

निधी	कर्मचारी नाव / पदनाम	वेतनावरील एकूण खर्च
पाणीपुरवठा	--	00.00
ग्रामनिधी	--	50000.00
	एकूण	50000.00

रकमेची न चुकता पडताळणी करतील व रोखवहीत पडताळणी करतील व रोखवहीत पडताळणी केल्याचे अभिप्राय नोदविण्यात आलेले नाही.

4) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 नियम 22(1 ते 10) तसेच नियम 24(2)(ग)(1 ते 13) नुसार ग्रामपंचायतीचे वित्तीय व्यवहार पार पाडणे आवश्यक असतांना तशी कार्यवाही केलेली नाही.

परिच्छेद क्रमांक:- 06) आस्थापनेवरील खर्च व पंचायत कर्मचा-यांच्या संबंधातील लेखे ठेवणे बाबत.

(अ) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 61 नुसार पंचायतीला तिच्या आवश्यकतेप्रमाणे कर्मचारी नेमण्याचे व त्यांचे वेतन ठरविण्याचे अधिकार आहेत.

(ब) उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाची अधिसूचना क्रमांक एमडब्ल्यूए-1790/6980/एलएबी-7 दिनांक 3/7/1990 नुसार ग्राम पंचायत कर्मचा-यांना किमान वेतन लागू करण्यात आले आहे.

(क) ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम 2699/प्र.क्र.206(1)/21/दिनांक 21 जानेवारी, 2000 अन्वये खालील प्रमाणे लोकसंख्या निहाय ग्राम पंचायत कर्मचारी आकृतीबंध निश्चित करण्यात आलेला आहे.

ग्रा.पं.वर्ग	कर्मचारी संख्या	कर्मचा-याचा प्रकार (प्रती ग्रा.पं.)
अ) 0 ते 1000	1	शिपाई / दिवाबत्ती / पा.पू.कर्मचारी-1
ब) 1001 ते 3000	2	शिपाई-1,दिवाबत्ती / पा.पू.कर्मचारी-1
क) 3001 ते 6000	3	लिपीक / वसूली कारकून-1,शिपाई-1,दिवाबत्ती / पा.पू.कर्मचारी-1
ड) 6001 ते 10000	4	लिपीक /वसूली कारकून-1,शिपाई-1,दिवाबत्ती /पा.पू.कर्मचारी-1,सफाई कामगार-1
इ) 10000 वरील	6	लिपीक /वसूली कारकून - 2, शिपाई-1,दिवाबत्ती /पा.पू.कर्मचारी-1,सफाई कामगार-2

(ड) प्रत्येक प्रवर्गात किती कर्मचारी नेमले याची माहिती ग्रामपंचायतीने मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना देणे आवश्यक आहे.

(इ) उपसचिव,ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,मंत्रालय,मुंबई यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद यांना लिहीलेले पत्र क्रमांक व्हीपीएम-2013/प्र.क्र.243/पंरा-3 दिनांक 30 ऑक्टोबर,2013 नुसार उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाच्या दिनांक 07 ऑगस्ट,2013 च्या अधिसूचने अन्वये सन 2021-22 करीता व उद्योग,उर्जा व कामगार विभागाच्या दिनांक 10 ऑगस्ट,2020 च्या अधिसूचना व ग्रा.वि.वि शासन निर्णय क्रं.व्हीपीएम-2020/प्र.क्र.201/पंरा-03 दिनांक 22 जुन 2022 अन्वये सन 2024-25 करीता ग्रामपंचायत कर्मचा-यांना खालील प्रमाणे कर्मचारी वर्गवारी केली असून वर्गवारीनुसार त्यांना किती किमान वेतन द्यावे हे सूचित केलेले आहे.

अ. क्र.	कर्मचारी पदनाम	कर्मचारी वर्गवारी	मुळ किमान वेतन दर (दरमहा रुपये)					
			परिमंडळ-1 (10000 पेक्षा अधिक लोक संख्येच्या ग्रामपंचायती) व		परिमंडळ-2 (5000 ते 10000 पर्यंत लोक संख्येच्या ग्रामपंचायती)		परिमंडळ-3 (5000 पेक्षा कमी लोक संख्येच्याग्रामपंचायती)	
			21-22	22-23-24	21-22	22-23-24	21-22	22-23-24
1	लिपीक	कुशल	7100	14125	6900	13760	6300	12665
2	1. पाणी पुरवठा, 2दिवाबत्तीकर्मचारी	अर्धकुशल	6400	13420	6200	13055	5600	11960
3	1)शिपाई, 2)सफाई कामगार	अकुशल	5900	13085	5700	12715	5100	11625

फ) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम-2018/प्र.क्र.397/पंरा-3 दि.17.9.2018 अन्वये ग्रामपंचायतीच्या सर्व करांच्या वसूलीचे टक्केवारीप्रमाणे कर्मचा-यांना अनुज्ञेय किमान वेतन अदा करणे आवश्यक आहे.

पंचायतीने सन 2024-25 या कालावधीचे लेखापरीक्षणास सादर केलेल्या जमा व खर्च विवरणपत्र क्र.13 नुसार लेखापरीक्षण वर्षात कर्मचा-यांना प्रदान खालील प्रमाणे वेतन व भत्ते प्रदान करण्यात आलेली आहेत.

निधी	कर्मचारी नाव / पदनाम	वेतनावरील एकूण खर्च
पाणीपुरवठा	--	00.00
ग्रामनिधी	--	50000.00
	एकूण	50000.00

(1) ग्राम पंचायतीने आपल्या कर्मचा-यांना किमान वेतन अदा करुन नंतर त्याची भरपाई /प्रतिपुर्ती जिल्हा परि
शासनाकडून करुन घेणेत येवूनतसेअनुपालनदर्शवावे.

(2) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 प्रकरण 10 नियम 39,40,41,42,43नुसार आस्थापना कर्मचारी
भत्ते तसेच पंचायत कर्मचा-यांच्या सेवा शर्ती, मुंबई ग्राम पंचायत (सेवा प्रवेश) व सेवा शर्ती नियम, 1960
शासनाकडून विहीत केल्याप्रमाणे असतील, त्यानुसारच कर्मचारी वेतन व भत्ते आहरीत केल्याची खात्री करण्यात
(3) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम-1001/प्र.क्र.1144/21 दिनांक 24 डि
नुसार तसेच मुबई ग्रामपंचायत (अंदाजपत्रक व हिशोब) नियम 1959 मधील नियम 5 (अ) तसेच महाराष्ट्र ग्रा
लेखा संहिता मधील नियम 24(1)नुसार रुपये-5000/- पेक्षा जास्त रकमा रेखांकित धनादेशाद्वारे प्रदान करणे
आहे. त्यामुळे कर्मचारी किमान वेतन देखील रेखांकित धनादेशाद्वारे प्रदान करणेत आलेले आहेत.

(4) ग्रामविकास विभाग परिपत्रक क्र.व्हीपीएम-1013/प्र.क्र.60/पंरा-3, दिनांक 08 जुलै,2013 नुसार ग्राम पंचायत क
वेतनावर सर्वसाधारणपणे ग्राम पंचायतीच्या एकूण उत्पन्नाच्या 35 टक्के पेक्षा जास्त खर्च करु नये, असे निर्देश
आलेली आहेत.

सन 2024-25 या वित्तीय वर्षात पंचायतीने कर्मचारी वेतनावर खालील प्रमाणे खर्च केलेला आहे.

वर्ष	ग्राम पंचायतीचे निव्वळ उत्पन्न	कर्मचारी वेतनाची एकूण मर्यादा (35 टक्के)	ग्रामविकास विभाग शासन परिपत्रक दि.26.10.1990 मध्ये नमूद लिपीक, शिपाई पदांवरील वेतनाचा प्रत्यक्ष खर्च	जादा
24-25	206407	72242	50000	22242
एकूण	206407	72242	50000	22242

(5) व्यवसायकर अधिनियम 1975 नुसार कर्मचा-यांच्या वेतनातून विहीत दराने व्यवसाय कर कपात करुन शासन
भरणा करणेत आलेला नाही.

(6) ग्रामपंचायत कर्मचा-यांना वेळावेळी अदा केलेल्या अग्रिम रकमेच्या समायोजना बाबत नोंदवही ठेवणे आवश्यक
(7) ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम-2012/प्र.क्र.235/पंरा.3/दिनांक 4.3.2014 अन्वये वरील
आकृतीबंधानुसार नेमलेल्या कर्मचा-यांच्या किमान वेतनासाठी शासनाचा हिस्सा खालील प्रमाणे निश्चित केलेला आहे.

लोकसंख्या	उत्पन्न	अनुज्ञेय शासन हिस्सा
00 ते 5000	00 ते 2 लाख	100 टक्के
00 ते 10000	2 लाखावर ते 3 लाख	75 टक्के
10000 च्या वर	3 लाखावर ते 5 लाख	50 टक्के

वरील हिश्श्यास पात्र होण्यासाठी ग्राम पंचायतींनी दर 4 वर्षांनी कराची फेरआकारणी करणे व गत वर्षात सर्व क
एकूण मागणीच्या ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीपीएम 2018/प्र.क्र.397/पंरा-3, दिनांक 17/9
ग्रामपंचायतीच्या सर्व करांच्या वसुलीचे टक्केवारी प्रमाणे अनुज्ञेय किमान वेतन अदा करावे. वसूलीची जबाबदारी
ग्रामसेवक, सरपंच,पदाधिकारी व ग्राम पंचायत कर्मचारी यांची असल्याने विहीत प्रमाणात वसूली करणेत आलेली नाही.

(8) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग परिपत्रक क्रमांक व्हीपीएम 2600/प्र.क्र.685/21 दिनांक 21/1/2000 अन्वये
पंचायत कर्मचा-यांना महाराष्ट्र ग्राम पंचायत कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी नियम 1961 लागू करण्यात आले आहेत
विभागाचे परिपत्रक क्रमांक ग्रापनि 1004/प्र.क्र.2/276/पंरा-5 दिनांक 31/10/2005 नुसार तसेच वरील नियमातील
क्र.6 नुसार खाते सुरु करुन, नियम 7 अन्वये, ग्रामपंचायत नोकरांच्या एकूण मासिक पगाराच्या 8.33%
भ.नि.नि.अंशदानाची रक्कम कपात करुन व नियम 8 अन्वये अंशदानाच्या रकमे इतकीच रक्कम (ग्रामपंचायत
त्यात समाविष्ट करुन एकूण रक्कम, पोस्टाच्या बचत खात्यात ठेव म्हणून ठेवणे आवश्यक आहे. नियम 10 नुसार
लेखे अ,ब आणि क या नमुन्यात नोंदवहया स्वरुपात ठेवणे आवश्यक असतांना नोदंवही ठेवण्यात आलेली नाही.
ग्रामविकास विभाग शासन परिपत्रक क्र.व्हीपीएम-2016/प्र.क्र.176/पंरा-3 दि.2.8.2017 अन्वये ज्या ग्रामपंचा
वरीलप्रमाणे दि.31.10.2005 च्या शासन परिपत्रकानुसार कार्यवाही करणार नाहीत त्यांचेवर नियमानुसार कडक का
करण्याचे निर्देश दिलेले आहेत.

(9) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन परिपत्रक क्र.व्हीपीएम-2600/प्र.क्र.685/21 दिनांक 22/11/2000
परिपत्रक क्रमांक ग्रापक-2005/प्र.क्र.14/पंरा-5 दिनांक 23/03/2005 मधील सूचना क्रमांक 4 नुसार पंचायतीने ग्राम प
कर्मचा-यांची सेवापुस्तके ठेवणे आवश्यक असतांना तशी सेवा पुस्तके ठेवण्यात आलेली नाही.

(10) ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्र.व्हीपीएम-2017/प्र.क्र.27/पंरा-3 दि.6.1.2018 अन्वये ग्रामपंचायत कर्मचा-यांचे वेतन ऑनलाईन पध्दतीने थेट त्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्याचे निर्देश दिलेले आहेत.

(11) ग्रामपंचायत कर्मचा-यांना देण्यात आलेल्या अग्रीम रकमेचे समायोजन त्यांच्या मासिक वेतनातून करण्याची निर्देश देण्यात आलेली आहेत.

परिच्छेद क्रमांक:- 07) प्रमाणकांतील त्रुटींबाबत.

1) मुंबई ग्रामपंचायत (अंदाजपत्रक व हिशोब) नियम 1959मधील तरतुदीनुसार नमुना तसेच महाराष्ट्र ग्राम पंचायत लेखा संहिता 2011मधील नियम 24 (2)(ग)(4)नुसार न.नं.12 प्रमाणे खर्चाचे देयक तयार करुन खरेदी केलेल्या वस्तूंचे उपप्रमाणक अद्ययावत ठेवणे आवश्यक असतांना तशी कार्यवाही केलेली नाही.

2) महाराष्ट्र शासन राजपत्र दिनांक 13/05/2005मधील नियम 24 (8)अन्वये देयक तयार करुन नियम 9 अन्वये मंजूरी आदेश नोंद करुन त्यावर म.सरपंचाची स्वाक्षरी करुन प्रदान करणे आवश्यक असतांना तशी स्वाक्षरी घेण्यात आलेल्या नाही.

3) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011मधील नियम 24(2)(ग)(17)नुसार प्रमाणकांद्वारे रक्कम रोखीने किंवा धनादेशाद्वारे प्रदान केल्यानंतर लगेचच प्रमाणकांवर दिनांकासह चुकते करुन रद्द केले असा शेरा लिहीणे आवश्यक आहे, जेणे करुन प्रमाणके व उपप्रमाणके पुन्हा उपयोगात आणली जाणार नाहीत.

4) प्रमाणक नमुना नंबर 12 व 19 मधील संपूर्ण रकाने भरणे आवश्यक असून कामावर लावलेल्या मजूरांचे अंगठे साक्षांकीत / दस्तुर करुन घेणे आवश्यक असतांना तशी कार्यवाही केलेली नाही.

5) प्रमाणकांवर पंचायतीचे नाव, ज्या कारणासाठी रक्कम प्रदान केली त्याचा संपूर्ण तपशिल लिहीणे आवश्यक आहे. तसेच प्रमाणकांवर ग्रामसेवक व सरपंचयांची स्वाक्षरी घेणे आवश्यक असतांना तशी स्वाक्षरी घेण्यात आलेली नाही.

परिच्छेद क्रमांक:-08) किरकोळ कामावर केलेल्या खर्चा बाबत.

सन 2024-25 या वित्तीय वर्षाच्या लेखापरीक्षणात पंचायतीने खालील प्रमाणे खर्च केलेला आहे.

निधी	प्र.क्रं.	दिनांक	रक्कम	तपशिल
ग्रामनिधी	02	23.5.2024	30000	श्री.लक्ष्माण आत्माराम ,रस्ता दुरुस्ती
	07	2.8.2024	20000	श्री.किसन धनसिंग वळवी, रस्ता दुरुस्ती
	01	12.4.2024	5000	श्री.अशोक नलावर, सार्व.साफसफाई
	04	14.6.2024	20000	श्री.कृष्णा शिवाजी गावित, सार्व.साफसफाई
		एकूण	75000	

1) उपरोक्त नमूद कामे करणे आवश्यक असलेबाबत ग्रामस्थांचे लेखी अर्ज घेऊन ते प्रमाणकासोबत जोडणे आवश्यक असतांना तसे अर्ज जोडण्यात आलेले नाहीत.

2) मासिक सभेत सदर कामांना पूर्वमंजुरी व कार्योत्तर मंजुरी घेणे आवश्यक आहे.तशी मंजूरी घेणेत आलेली नाही.

3) नमुना नं.19 / न.नं.12 द्वारे केलेल्या मजुरीच्या प्रदानाचे बाबतीत मजुरीचे दर योग्य असलेचे सक्षम तांत्रिकअधिकारी यांनी प्रमाणीत करणे आवश्यक असतांना तसे प्रमाणीत केलेले नाही.

4) रुपये 5000/- पेक्षा अधिक रकमेच्या वेळोवेळी केलेल्या कामाच्यानोंदी, महाराष्ट्र ग्रा.पं.लेखासंहिता 2011 मधील न.नं.20 कामाच्या अंदाजांची नोंदवही मध्ये घेणे आवश्यक असतांना तशा नोंदी घेण्यात आलेल्या नाहीत.

5) तसेच वरील कामांची मोजमापे कनिष्ठ अभियंता यांनी मोजमाप नोंदवहीत नोंदवून त्यांचेकडून कामाचेमुल्यांकनदाखले / खर्च योग्य असल्याचे प्रमाणपत्र प्राप्तकरुन घेणे आवश्यक असतांना तसे प्रमाणपत्र घेण्यात आलेले नाही.

6) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 मधील सुधारीत नमुना क्रमांक 15 उपभोग्य वस्तू साठा नोंदवही व नमुना क्रमांक 16 जडवस्तू संग्रह नोंदवहीमध्ये लेखा परीक्षण कालावधीत खरेदी केलेल्या साहित्य / वस्तूंच्या विनियोगाबाबत नोंदी घेणे आवश्यक आहे. वस्तूंचा शासकिय कामाशिवाय अन्य कारणासाठी विनियोग करण्यात आला किंवा कसे याबाबत तपासणी करण्यात आलेली नाही.

परिच्छेद क्रमांक:-09) पाणी पुरवठा निधीतील जमा व खर्चाबाबत.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग परिपत्रक क्र.संकीर्ण 1098/प्र.क्र.224/पा.पू.07 दि.16 जानेवारी 1999 नुसार व ग्रामपंचायत सुधारणा अधिनियम 1996, महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग 4 मध्ये दि.2 जानेवारी 1999 प्रमाणे सन 1997-98 पासून स्थापन करण्यात आलेल्या स्वतंत्र पाणीपुरवठा निधीत जमा पाणीपट्टीचा भरणा व अनुदाने जमा करावयाची आहेत. सदर पैकी वसूल पाणीपट्टीच्या एकूण रकमेच्या 80 टक्के इतकी रक्कम

(1) पाणीपुरवठा कर्मचारी वेतन, (2) पाणीपुरवठा देखभाल दुरुस्ती खर्च (3) हातपंप / वीजपंप वर्गणी

(4) प्रादेशीक नळ योजना व वैयक्तिक पाणीपुरवठा योजनेबाबतचा खर्च यावर खर्च करावयाची आहे. तर उर्वरीत 20 टक्के रक्कम जि.प.पाणीपुरवठा देखभाल दुरुस्ती निधीत भरणा करावयाची आहे.

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग निर्णय क्रमांक ग्रापायो 1114/ प्र.क्र.52/पापू 07दि.17.10.2014 अन्वये ग्रामी पाणीपुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीबाबत सुधारीत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत.

सन 2024-25 या वित्तीय वर्षाच्या लेखापरीक्षणात पंचायतीने खालील प्रमाणे खर्च नोंदविलेला आहे.

निधी	वर्ष	सन 2024-25 मध्ये वसूल पाणीपटटी रक्कम रुपये	80%प्रमाणे खर्चास अनुज्ञेय रक्कम	प्रत्यक्ष केलेला खर्च रक्कम रुपये		जादा खर्च रक्कम
पा.पु.	2024-25	79695	63756	पाणीपुरवठा लिकेज	42945	12398.59
			--	वीजबिल	33000	
			--	टिसीएल	00	
			--	सादिल	202.80	
			--	इतर	6.79	
		एकूण	63756	एकूण	76154.59	12398.59

याबाबत खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहे.

1) पाणी पुरवठयावरील खर्चात कपात करुन पाणीपट्टीची वसूली 100% करण्यासाठी आवश्यक त्या उपाययोजना कराव्यात.
2) उपरोक्त नमूद कामे करणे आवश्यक असलेबाबत ग्रामस्थांचे लेखी अर्ज घेऊन ते प्रमाणकासोबत जोडणे आवश्यक आहे
3) मासिक सभेत सदर कामांना पुर्वमंजूरी मंजुरी घेणे आवश्यक असतांना कार्योत्तर मंजुरी घेणेत आलेली आहे.
4) नमुना नं.19 /न.नं.12 द्वारे केलेल्या मजुरीच्या प्रदानाचे बाबतीत मजुरीचे दर योग्य असलेचे सक्षम **तांत्रिकअधिका** यांनी प्रमाणीत करणे आवश्यक असतांना तसे प्रमाणपत्र घेणेत आलेले नाही. तरी याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येव अनुपालन दर्शवावे.
5) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 मधील सुधारीत नमुना क्रमांक 15 उपभोग्य वस्तू साठा नोंदवही व नमुन क्रमांक 16 जडवस्तू संग्रह नोंदवहीमध्ये लेखा परीक्षण कालावधीत खरेदी केलेल्या साहित्य / वस्तूंच्या विनियोगाबाबत नों घेणे आवश्यक आहे. वस्तूंचा शासकिय कामाशिवाय अन्य कारणासाठी विनियोग करण्यात आला किंवा कसे तपास करण्यात येवून अनुपालन दर्शवावे.

परिच्छेद क्रमांक:- 10) सादिल खरेदीबाबत:

सन 2024-25 या वित्तीय लेखापरीक्षण वर्षात पंचायतीने सादिल खरेदीवर खालील प्रमाणे खर्च केलेला आहे.

निधी	प्र.क्र.	दिनांक	खर्च रक्कम	पुरवठादाराचे नाव
	10	24.1.205	10000	श्री.लकी ऑफसेट, सादिल
पा.पु.	01	4.5.2024	22945	ईजी पाईप्स डेपो,पा.पु.सा.
	06	28.1.2024	15000	ईजी पाईप्स डेपो,पा.पु.सा.
		एकूण	49910	

1. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 चे नियम 45 व उदयोग,ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.भाखसं 2021/प्र.क्र.8/भाग-III/उदयोग-4 दि.7.05.2021 नुसार रुपये 5000/- पेक्षा जास्त परंतु 10,00,000/- पर्यंतच्या साहित्याची खरेदी दरपत्रके मागवून आणि रुपये 10,00,000-/ पुढील साहित्य खरेदी करण्यासाठी ई निविदा कार्यप्रणालीचा अवलंब करणे शासकीय कार्यालयांना बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तथापि त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.
2. उदयोग,ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक भांखसं 2016/प्र.क्र.215/उदयोग-4 दि.24.8.2017 केंद्रशासनाने विकसित केलेल्या गव्हर्नमेंट ई मार्केट प्लेस (Gem) पोर्टलची कार्यपध्दती राज्य शासनास वस्तू व सेवाखरेदीसाठी स्वीकृत केलेली आहे.
3. महाराष्ट्र शासन, ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाकडील शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-2010/275/प्र.क.122/पंरा-7, दिनांक 19.10.2011 व ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाकडील शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-2013/प्र.क.49/पंरा-7, दिनांक 07.02.2013 अन्वये एक लाखापेक्षा जास्त किंमतीचे साहित्य खरेदी करावयाचे असल्यास सदरची खरेदी ई-टेंडरींग करणे आवश्यक आहे. पंचायतीने नियमोचित कार्यवाही केलेली नाही.

4. मुंबई ग्रामपंचायत अंदाजपत्रक व हिशेब नियम 1959 मधील नमुना क्र.18 व 19 नुसार खरेदी केलेल्या साहित्याची नोंदी साठा नोंदवहीतघेणे आवश्यक असतांना तशी कार्यवाही पंचायतीने केलेली नाही.(महाराष्ट्रग्रापं.लेखासंहिता 2011 मधीलनमुना 15 व 16)

उपरोक्तं आक्षेपांची पुर्तता करण्यात येवून अनुपालन दर्शवावे.

परिच्छेद क्रमांक:- 11) 5 टक्के अबंध निधी (पेसा) योजने अंतर्गत केलेल्या खर्चाबाबत.

सन 2024-25 या वित्तीय वर्षात पंचायतीने पेसा निधीतून विकास कामांवर खालील प्रमाणे खर्च केलेला आहे.

अ. क्र.	कामाचेनांव	वर्ष	प्र.मा. क्र.दि.	ता.मा.आ.क्र., दि.	अंदाजपत्रकीय रक्कम रु	एकुण खर्च	मुल्याकन	मो.पु.नं. पृ.क्र	मक्तेदार
1	कोठली खु.गावांतर्गत कॉक्रीट रस्ता	24-25	ठराव क्र.11/1, दि.26.01.2025	क्र.पेसा/675/23 दि.14.12.2023	999999/-	749000	994071	मो.पु.नं.पेसा,पृ.क्र.5 ते 08,न.नं.65आहे	–
2	बारीपडा गावांतर्गत कॉक्रीट रस्ता	24-25	ठराव क्र.11/1, दि.26.01.2025	क्र.पेसा/674/23 दि.14.12.2023	1499705/-	1050000	1050000	मो.पु.नं.पेसा,पृ.क्र.1 ते 04,न.नं.65आहे	–
3.	मोबालाईजर मानधन	24-25		हजेरीपत्रक नाही.		24000			
					एकूण	1823000			

1. अ.क्र.01 व 02 विकास कामांचे महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समिती लेखा संहिता 1968 चे नियम 150 नुसार तांत्रिक मंजूरी देण्यापुर्वी तपशिलवार नकाशे व अंदाजपत्रक तयार करुन त्यांचे तंत्रशाखेत परिनिरीक्षण करणे आवश्यक होते परंतु महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 चे नियम 51,52 अन्वये बांधकामास सक्षम प्राधिका-याची प्रशासकीय व तांत्रिक मंजूरी घेणेत आलेली दिसून येतनाही.

2. अ.क्र.01 व 02 विकास कामांचे साहित्याचे महाराष्ट्र शासन, उदयोग,ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.भाखसं-2014/ प्र.क्र.82/भाग-III/उदयोग-4, दि.01.12.2016 मधील अटी व शर्तीनुसार साहित्य खरेदी करणे आवश्यक असतांना शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपध्दतीची नियम पुस्तिका प्रसिध्द केली असून सदर नियम पुस्तिकेतील तरतुदीनुसार साहित्य खरेदीची प्रक्रिया अवलंबिलेली नाही. रु.5000/- वरील प्रत्येक वार्षिक खरेदी करण्यासाठी कमीत कमी तीन दरपत्रके मागविणे बंधनकारक आहे, तथापि रु.50000/- वरील साहित्य खरेदी/ बांधकामासाठी वृत्तपत्रात जाहिरात प्रसिध्द करुन निवीदा मागविणे बंधनकारक आहे परंतु पंचायतीने खरेदी निविदा प्रक्रिया शासन निर्णयाप्रमाणे राबविण्यात आलेली नाही. निवीदा प्रक्रीया न राबविल्यामुळे पंचायतीला स्पर्धात्मक दारातील चढाओढीचा लाभ मिळू शकलेला नाही.

3. अ.क्र.01 व 02 विकास कामाचे महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.मातंसं-054/31/ 2016/39, दि.11.5.2021 तसेच ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाकडील शासन निर्णय क्र.निविदा-2021/प्र.क्र.78/ बांधकाम-4, दि.27.5.2021, उदयोग उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.भांखस2021/प्र.क्र.8/उदयो-4,दिनांक 07.5.2021 अन्वये खरेदी व विविध विकास कामे करतांना 10 लाखापेक्षा मुल्यांच्या (सर्वकरांसहित) निविंदासाठी दिनांक-27.5.2021 पासून ई-निविदा कार्यप्रणालीचा अवलंब करावा असे आदेशित असतांना पंचायतीने ई-निविदा प्रसिध्दी न करता अनाधिकृतरित्या काही मक्तेदारास सदरचे बांधकाम देण्यात आलेले आहे तसेच साहित्याची खरेदी करतांना वर्षभरात एकाच प्रकारच्या साहित्याची एकूण रक्कम 10 लाखापेक्षा जास्त असल्यास त्याची ई निविदा करणे आवश्यक होती परंतु पंचायतीने साहित्याची खरेदी साठा नोंदवही नमुना नं.15 ठेवण्यात आलेली नाही. त्यामुळे विकास कामांवर तसेच साहित्य खरेदीची पंचायत समिती स्तरावर चौकशी करण्यात येवून तसे अनुपालन दर्शवावे.

4. अ.क्र.01 व 02 विकास कामावर सदर उपरोक्त् बांधकामांचे विमा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,यांचे पत्र क्रमांक प्रविनि-2314/देयक कपात रक्कम/संकीर्ण/अर्थ-3,दि.31/05/2015 व महाराष्ट्र शासन, वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.विमासं-1098/ प्र.क्र.29/98,दि.20/6/1998 आणि ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्र.जिपर/2000/प्र.क्र.837/पं.रा.8(35) दिनांक 15/9/2003 नुसार कंत्राटी कामाची कार्यादेश निर्गमित झालेनंतर कंत्राटदाराने विना विलंब शासकीय विमा निधीकडे संपर्क साधुन विमा पत्र घेतल्याचा पुरावा सादर करणे बंधनकारक आहे. कंत्राटदाराच्या प्रथम देयकातून 0.50% दराने विमा हप्त्याची रक्कम कपात करुन कार्यादेशाच्या प्रतिसह शासकीय विमा निधीकडे जमा करुन सामुहिक विमा पत्र घेणे आवश्यक आहे. परंतु सामायीक विमा पत्र घेतल्याचे दिसून येत नाही. त्यामुळे पुर, भुकंप, चोरी, अपघात, नैसर्गिक आपत्ती इ. पासून होणारी वित्तीय हानीची जोखीम टाळण्यापासुन सुरक्षितता मिळविण्याचा उददेश सफल झालेला नाही. तरी काम सुरु होण्यापुर्वी ठेकेदाराने कामाचा व कामावरील मजूरांचा विमा, शासकीय विमा, शासकीय विमा निधी मुंबई यांचेकडे उतरविणे आवश्यक असतांना तशी कार्यवाही केलेली नाही. सबब शासन निर्णयानुसार बांधकामावर अंदाजपत्रकाच्या 1% विमा रक्कम कपात करुन.सदरची रक्कम शासन सदरी भरणा करण्यात येवून अनुपालन दर्शवावे.

5. अ.क्र.01 व 02 विकास कामांवर महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर कायदा व केंद्रीय वस्तू व सेवा कर कायद्याच्या क 51(5) तसेच कलम 39(3) व महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग परिपत्रक क्र.संकिर्ण-2018/प्र.क्रं.144/2018/कोषा-प्रशा-5 दि 28.09.2018 अन्वये कंत्राटदाराकडुन 2% जी.एस.टी. टीडीएस व आयकर अधिनियम 1961 मधील 194(क) नुसार आयकर अधिभागासह कपात करणे आवश्यक होत परतु तशी कार्यवाही कररण्यात आलेली नाही.तरी कपातीचे विवरणप अनुपालन दर्शवावे.

6. अ.क्र.01 व 02 विकास कामावर मुंबई खाण व खनिज (विकास व निनियमन) अधिनियम 1957 नियम 59(महसूल व वन विभाग अधिसुचना दि.04.02.2021 नुसार दर प्रति घनमिटर रु.212 प्रमाणे गौणखनिज स्वामित्वध दरानुसार व जिल्हा गौणखनिज प्रतिष्ठान निधी प्रति घ.मी.10% दराने स्वामित्वधन ठेकेदाराकडून वसुल करणे आव असतांना सदर बांधकामावरील रक्कम शासन सदरी भरणा केलेली नाही. सदरची रक्कम शासन सदरी भरणा करण्यात अनुपालन दर्शवावे.

7. अ.क्र.03 मानधन वरील कर्मचारीचे नियुक्ती बाबतचे अभिलेखे तसेच त्यांना अदा केलेले मानधन वाटपाची नों ठेवलेली नाही.

8. सदर बांधकामाचे बाब निहाय बचत/ अधिक्य विवरणपत्र, कामाचे साहित्य वापर विवररणपत्र नस्तीसोबत जोडलेले न

9. सदर विकास कामे ही शासनाच्या/ ग्रामपंचायतीच्या जागेवर केली असल्यास सदर जागेचे सात/बारा उतारे, नमुना जोडणे आवश्यक असतांना तसे उतारे नस्तीसोबत दिसून येत नाही. त्यामुळे भविष्यात जागेसंबंधात वाद निर्माण झाल संबंधित ग्रामसेवक/ सरपंच जबाबदार राहतील.

10. सदर विकास कामांवर उदयोग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.बीसीए/2009/प्र.क्र.108/कामगार-7 दि.17/6/2010 मधील मुद्दा क्रमांक 5 नुसार देयकातून 1% कामगार कल्याण उपकराची रक्कम वसुल करण्यात ये शासन सदरी भरणा करणे आवश्यक असतांना तसा भरणा केलेला नाही.

11. मुंबई ग्रामपंचायत अंदाजपत्रक व हिशेब नियम 1959 मधील नमुना क्र.18 व 19 नुसार खरेदी केलेल्या साहित्य नोंदी घेणे आवश्यक आहे. परंतु पंचायतीने सदर खरेदीची नोंद घतल्याचे अभिलेखे लेखापरीक्षणास उपलब्ध करून दि नाहित. (सुधारीत नमुने महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 मधील नमुना 15 व 16)

12. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नुसार झालेल्या कामांच्या नोंदी अनुक्रमे ग्रामपंचायत न.नं.22 व 23 (स्था मालमत्ता नोंदवही, रस्ता नोंदवही) मध्ये घेण्यात आलेले नसुन त्या नोंदी घेण्यात येवून अनुपालन दर्शवावे.

13. सर्व कामांसाठी महाराष्ट्र शासन, ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाकडील शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-2010/275/प्र. 122/पंरा-7,दिनांक 19.10.2011 व ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाकडील शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-2013/ प्र.क. पंरा-7,दिनांक 07.02.2013 अन्वये एक लाखापेक्षा जास्त किंमतीचे साहित्य खरेदी करावयाचे असल्यास सदरची खरेदी टेंडरींग करणे आवश्यक आहे. पंचायतीने नियमोचित कार्यवाही केलेली नाही.

14. लेखापरीक्षणात पंचायतीकडील विकास कामांचे खर्चाचे प्रमाणंकाची तपासणी केली असता पंचायतीने खर्च मंजुरीचा ठ क्र. दिनांक नमुद नाही. तसेच बिल प्रदानार्थ शासन राजपत्र दिनांक 13.05.2005, नियम 24(8) नुसार रकमेच्या प्रदान आदेश जोडण्यात आलेले नाही. देयकावर सरपंचाची स्वाक्षरी घेण्यात आलेली नाही.

15. अ.क्र.01 व 02 विकास कामाचे महाराष्ट्र शासन, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-201 प्र.क्र.15/ इमारत-2,दिनांक 14/01/2019 नुसार दोष निवारण कालावधी रस्ता कॉक्रीटीकरण कामासाठी दोष दायि कालावधी संकल्प न केलेल्या गावांतर्गत रस्ते व अन्य रस्ते यासाठी 3 वर्ष व संकल्पनानुसार 30 से.मी. किंवा त्यापे जास्त जाडीच्या रस्त्यासाठी 10 वर्ष ठेवणे बंधनकारक केले असतांना कार्यारंभ आदेशात दोष निवारण कालावधी मध्ये 0 वर्ष नमुद करण्यात आलेला आहे.

16. पंचायतीने केलेल्या विकास कामांचे विवरणपत्र क्र.11 अहवालासोबत जोडण्यात आलेले असून विकास कामांवर शासकी कपाती केल्याबाबत विहित नमुन्यातील रकाने मध्ये दर्शविण्यात आलेली नाही. ग्रामपंचायतीने केलेल्या कामांची जिएस रक्कम शासनाकडे भरणा केलेली नाही तरी भरणा करणे अनिवार्य आहे. पंचायतीने कामांवर घेतलेल्या साहित्याच्या पृष्ट्य प्रदान केलेला जिएसटी रक्कमेचे रितसर रिटर्न दाखल करुन परतावा घ्यावा. तसेच रॉयल्टी (जि.गौ.ख.प्र.10 टक्केसह आयकर, जीएसटी, विमा,उपकर व मुद्रांक इ. रकमांचा शासकीय भरणा जबाबदारीने करणे ही सचिवाची आहे. तसा भरण केल्याचे आढळून न आल्यास तशी वसुली संबंधिताकडून वसुल करण्यात यावी.

17. अ.क्र.01 व 02 विकास कामावर महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग,शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-2009/प्र.क्र.81/पंरा-7, दिनांक 8.6.2009 ग्रामीण विकास विविध योजनांच्या कामाचा स्थल फलक प्रदर्शित करणेबाबत निर्देशित केलेले असतांना बांधकामावर फलक लावण्यात आलेला नाही.

18. आदिवासी विकास विभाग,शासन निर्णय क्रं.पेसाअ-2015/प्र.क्र 98/का.17 दिनांक 21/8/2015 मधिल मार्गदर्शक सुचना नसार खालील प्रमाणे अभिप्राय नोंदवण्यात येत आहेत.

अ) मार्गदर्शक सुचना क्र.एक नुसार पंचायतीने ग्रामसभेच्या मान्यतेनेच हाती घेणे बाबत नमुद असतांना कामांबाबत ग्रामसभेचे मान्यतेचा ठराव व ग्रामसभा इतिवृत्त नोंदवही इ. अभिलेखे व कागदपत्र लेखापरीक्षणास उपलब्ध केले नाहित.

ब) मार्गदर्शक सुचना क्र.दोन नुसार ग्रामसभेचे आयोजन करुन ग्राम कोष समिती स्थापन केल्याचे कागदपत्र लेखापरीक्षणास उपलब्ध केले नाहित. तसेच परीच्छेदात नमुद केलेप्रमाणे परिशिष्ट क्र.अ ते ड ची कामे घेतल्याचे कागदपत्र लेखापरीक्षणास उपलब्घ केले नाहीत.

क) मार्गदर्शक सुचना क्र.पाच व आदिवासी विकास विभाग,शासन निर्णय क्रं.पेसा-2015/प्र.क्र.19/का.17, दिनांक 21/4/2015 मधील नमुद अ.क्र. 2 नुसार सन 2015-16 आर्थिक वर्षानंतर येणा-या प्रत्येक आर्थिक वर्षामध्ये आदिवासी उपयोजनेच्या एकुण मंजुर नियतव्ययाच्या 5% निधीपैकी 50% निधी ग्रामपंचायतींना लोकसंखेच्या प्रमाणात वितरीत करण्यात येईल व उर्वरीत 50% निधी शासन निर्णयात नमुद परिशिष्ट क्रा.अ ते ई मधील नमुद केलेल्या क्षेत्रातील कामगीरीचे प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर मुक्त होईल असे नमुद असतांना पंचायतीने याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

ड) मार्गदर्शक सुचना क्र.दहा नुसार पंचायतीने हाती घेतलेल्या कामांकरीता सर्व निधीच्या वापराचे उपयोगिता प्रमाणपत्र ग्रामसभेकडुन मिळवुन लेखापरीक्षणास उपलब्ध करुन दिलेले नाही.

इ) मार्गदर्शक सुचना क्र.अकरा नुसार कामाचे माहिती फलक कामावरील खर्चबाबीसह किंमत व इतर आवश्यक माहिती नमुद करुन फलक लावल्याचे फोटोप्रत लेखापरीक्षणास तपासणीकामी उपलब्ध केली नाही.

ई) मार्गदर्शक सुचना क्र.बारा नुसार स्थानिक मजुरांना प्राधान्य देवुन कामाची संधी उपलब्ध केल्याचे कागदपत्र नाही. तसेच संबंधित मजुरांच्या बँक खात्यात मजुरीची रक्क्म थेट जमा केलेली नाही.

फ) मार्गदर्शक सुचना क्र.चौदा नुसार हाती घेतलेल्या कामाचे किमान तीन फोटो (काम सुरु होण्यापुर्वी,काम सुरु असतांना व काम पुर्ण झाल्यावर) घेण्यात येवुन आदिवासी विकास विभागाच्या संगणक प्रणालीवर (संकेत स्थळावर) अपलोड केलेबाबतचे कागदपत्र उपलब्ध केली नाही.

19. आदिवासी विकास विभाग,शासन निर्णय क्रं.पेसा-2015/प्रंक्रं 19/का.17 दिनांक 21/4/2015 च्या सोबतचे परीशिष्ट मधिल परीच्छेद क्र.तीन चा एक अन्वये नमुद प्रतीकामांना ¼ या मध्ये नमुद सुत्राप्रमाणे प्रतीवर्ष काम करणे अनिवार्य असतांना याप्रमाणे काम केल्याचे कागदपत्र लेखापरीक्षणास उपलब्ध केले नाही.

20. आदिवासी विकास विभाग,शासन निर्णय क्रं.पेसा-2015/प्रंक्रं 19/का.17 दिनांक 21/4/2015 च्या सोबतचे परीशिष्ट मधिल परीच्छेद क्र.चार अन्वये वैयक्तिक लाभ देवु नये,बांधकामावरील खर्च 40% पेक्षा अधिक असु नये.तसेच रस्ता काम घेतांना परीच्छेदात नमुद बांधकामे व रस्ता हा एकुण प्राप्त निधीच्या 40 टक्यापावेतोच घेण्यात यावीत तथापी समितीने याप्रमाणे नियोजित आराखडा लेखापरीक्षणास उपलब्ध करुन न दिल्याने 40 टक्के पावेतोच बांधकामावर खर्च केल्याची पडताळणी करता आली नाही.

21. आदिवासी विकास विभाग,शासन निर्णय क्रं.पेसा-2015/प्र.क्र.19/का.17 दिनांक 21/4/2015 च्या सोबतचे सहपत्रायादी अ मधील नमुद कामांचे तांत्रिक मंजुरी घेणे अनिवार्य आहे. तसेच यादी ब मधील कामांचे तांत्रिक मान्यतची आवशकता नाही तथापी याप्रमाणे कागदपत्रे लेखापरीक्षणास उपलब्ध केली नाही.

वरील उणिवांची पुर्तता होई पावेतो लेखापरीक्षणात विकास कामांवरील खर्च आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम 1930 चे कलम 9 वमहाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार "ब" वर्गिकरणाचे परिच्छेद

--------------निरंक-------------

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम 1930 चे कलम 9 वमहाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार "क" वर्गीकरणाचे परिच्छेद

--------------निरंक-------------

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम 1930 चे कलम 9 वमहाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार "ड" वर्गिकरणाचे परिच्छेद

परिच्छेद क्रमांक:- 11) नियम 38 नुसार अनुदान नोंदवही न ठेवणे,प्राप्त अनुदानाच्या दाखल्यांबाबत व अखर्चित अनुदानाबाबत.

ग्रामपंचायतीला केंद्र/ राज्य शासनाकडून प्राप्त झालेले विविध अनुदान/ निधी हा संबंधित शासन निर्णयानुसार वि केलेल्या मार्गदर्शक तत्वे, निकष व सूचनांनुसार विहीत कालावधीमध्ये खर्च करणे बंधनकारक असतांना ग्राम पंचायतीने मार्च 2025 अखेर खालील तपशिलातील अनुदान अखर्चित ठेवले आहे.

अ. क्र.	योजना	सुरुवातीची शिल्लक	प्राप्त अनुदान रकम	व्याज वइतर प्राप्त रकमा	एकूण जमा रक्कम (एकूण एकंदर)	खर्च	शिल्लक/ अखर्चितअनुदान
2	पेसा निधी	1850813.86	781526	4936	2637275.86	1823299.54	813976.32

याबाबत **खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहेत.**

1) अनुदान अखर्चित ठेवल्यामुळे शासनाचा अनुदान मंजूरीचा हेतू साध्य होत नाही.तसेच पुरेसे अनुदान उपलब्ध असतां त्यातून संबंधित योजनेच्या शासन निर्णयांनुसार राबवायच्या योजना राबविल्या जात नसतील तर लाभार्थी लाभाप वंचित राहतात.तरी शासन निर्णया नुसार विषद केलेल्या मार्गदर्शक तत्वे व सुचनांनुसार विहीत कालावधीमध्ये निकषानुसार अनुदान खर्च करून अशा योजनांच्या लाभापासून कोणताही लाभार्थी वंचित राहणार नाही. याची दक्षता अनुदान खर्च करण्यात येवुन पुर्तता करावी.

2) पंचायतीला **मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम** 1958 **चे कलम** 131 **नुसार जमीन महसूल अनुदान व कलम** 132 **जमीन समानीकरण अनुदान, सरपंच मानधन, सरपंच तसेच सदस्य बैठक भत्ता, कर्मचारी वेतन तसेच योजना विशिष्ट कामासाठी अनुदाने, शासनाकडून अनुदाने प्राप्त होतात. त्यांची नोंद घेण्यासाठी महाराष्ट्र ग्राम पंचायत संहिता** 2011 **नियम 38 मधील विहीत नमुन्यात अनुदान नोंदवही ठेवणे आवश्यक तथापी सदरची नोंदवही ठेवा आलेली नाही.त्यामुळे अनुदान मंजूरीचे आदेश व प्राप्त अनुदानांचे दाखले इत्यादी कागदपत्रांवरुन पंचायत समितीकडू शासनाकडून मंजूर झालेल्या अनुदानाची रक्कम, अनुदान मंजूरीचा उददेश, अनुदान खर्च करण्याची मुदत तसेच ग्रामपं लेख्यात / बँक खात्यात जमा दर्शविलेली अनुदानाची रक्कम सक्षम प्राधिका-याने मंजूर केलेल्या रकमे एवढीच असल खात्री** करणे **आवश्यक आहे.**

<u>परिच्छेद क्रमांक **12) नमुना नं. 7 व 10 मधील पावती पुस्तकांबाबत.**</u>

1) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग पत्र क्र.व्हीपीएम-**2472/12815/**सीआर **6/23** दिनांक **31/3/1980** नुसार वसु पावती पुस्तके गटविकास अधिकारी यांच्याकडुन प्रमाणित करुन,संग्रह नोंदवहीत जमा -प्रविष्टी नंतरच उपयोगात आ जातील. तथापि पंचायतीने न.नं.7 व न.नं **10** च्या प्रमाणीत केलेल्या पुस्तकांच्या नोंदी साठा नोंदवहीत घेतलेल्या ना यामुळे साठाबाहय नमुना 7 व 10 चा वापर झाल्याची शक्यता नाकारता येत नाही.याबात काही गैरप्रकार आढळ संबंधीत कार्यरत पंचायतीचे अधिकारी/पदाधिकारी जबाबदार राहतील.

2) पावती पुस्तकांची साठा नोंदवहीत (नमुना नं.18) (महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहीता-**2011** मधील नमुना 15) नसणे, वापरलेल्या व शिल्लक पावती पुस्तकांचा लेखा न ठेवणे**,** साठा नोंदवहीत पावती पुस्तकांची नोंद नसणे त्य पावती पुस्तकाद्वारे जमा होणा-यारकमांचा आर्थिक गैरव्यवहार किंवा अपहार होण्याची शक्यता असते.

3) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता-2011 चे नियम 11(9), 22 (2), 33 (2) (4) (क) आणि 4(च), 35, 36 (2) अ 37 (2) नुसार कार्यवाही होणे आवश्यक आहे.

4) रद्द केलेल्या किंवा रक्कमा दुरुस्ती केलेल्या पावतीवर लाल शाईने नोंद करून स्वाक्षरी केलेली नाही.

5) काही पावत्यांवर दिनांक नमूद नसल्याने, रक्कम प्राप्त झालेल्या दिनांकास पोटकिर्दीस/ रोखवहीत जमा नोंद घेतल खात्री करता आली नाही.

6) पंचायतीने सन-2024-25 या आर्थिक वर्षात पावती पुस्तके वापरण्यात आली. सदरची पावती पुस्तके गटविकासअधि यांच्याकडुन प्रमाणित करुन,संग्रह नोंदवहीत जमाप्रविष्टीनंतरच उपयोगात आणली नसल्यानेरकमांचा आर्थिक गैरव्य किंवा अपहार झाल्याची शक्यता नाकारतायेत नाही.

<u>परिच्छेद क्रमांक **13) मालमत्ता नोंदवही अपूर्ण असल्याबाबत व पंचायत हददीतील अतिक्रमणा बाबत.**</u>

1) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक जि.प.ज.2000/प्र.क्र.156/पं.रा.8 दिनांक 29 जानेवारी, 2 तसेच परिपत्रक क्रमांक जिपज 2010/प्र.क्र.222/पं.रा.8 दिनांक 04/12/2010 नुसार स्थावर व जंगम मालमत्ता अद्यय ठेवणे बाबत पुढील प्रमाणे तरतुदी करण्यात आल्या आहेत.

अ) ग्रामपंचायतीकडील इमारती व त्या सभोवतालची मोकळी जागा, इमारतीविना असलेल्या खुल्या जागा आणि सर्व मालमत्ता यांची मालमत्ता नोंदवहीत नोंद करण्यात यावी.

ब) ग्रामपंचायतीच्या मालकीच्या सर्व जमिनीस आवश्यकतेप्रमाणे कुंपन घालण्यात यावे.

क) या जागेवर ती संबंधित ग्रामपंचायतीच्या मालकीची असल्याबाबत व ती कोणत्या विशिष्ट प्रयोजनासाठी राखीव आहे याबाबतचा फलक लावण्यात यावा.

ड) स्थावर मालमत्ते संबंधातील महसूल विभागाकडील व अन्य कागदपत्रे यांची पडताळणी करुन ती व्यवस्थित आहेयाची खात्री करावी आणि त्यानुसार स्थावर मालमत्ता नोंदवहया वेळोवेळी अद्ययावत कराव्यात.

इ) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 53 नुसार पंचायत तिच्या क्षेत्रातील अतिक्रमण निर्मुलन करण्यास सक्षम आहे. सदर प्राधिकारा अंतर्गत मोकळया जागेवरील अतिक्रमणे विहीत पध्दतीने दूर करण्यासाठी ग्रामपंचायतीने विहीत कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

2) सन 1989-1990 पासून जवाहर रोजगार योजना कार्यान्वित झाली असून पंचायतीने विविध विकासाची कामे केली आहेत. सदर निधीतून केलेल्या विकास कामांच्या नोंदी, रस्ते दुरुस्ती / डांबरीकरण /कॉंक्रिटीकरण इत्यादींच्या नोंदी स्थावर मालमत्ता व रस्त्यांचे नोंदणी पुस्तकामध्ये घेणे आवश्यक आहे. त्यानुसार पंचायत हद्दीतील किती विकास कामे व रस्ते दुरुस्ती झाली याची पडताळणी करणे आवश्यक आहे.

3) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक जि.प.ज.2000/प्र.क्र.156/पं.रा.8 दिनांक 29 जानेवारी,2004 नुसार पंचायत स्थापन झालेपासूनच्या सर्व योजना अंतर्गत केलेल्या विकास कामाच्या अद्ययावत नोंदी घेऊन नोंदवहया पूर्ण करुन सदरहू नोंदवहया उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत) यांचेकडून प्रमाणीत करणे आवश्यक आहे. नोंदवही पुर्ण करुन अनुपालन दर्शवावे.

<u>परिच्छेद क्रमांक:-14) दिनांक 31/03/2025 अखेर करांच्या थकबाकी बाबत.</u>

अहवालासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र क्रमांक 3 नुसार ग्रामपंचायतीचे दि.31.3.2025 अखेर मालमत्ता करांची रक्कम रुपये 1429633/- व पाणी पटटी रक्कम रुपये 412500/- थकबाकी नमुद केलेली आहे. सबब वसुलीची टक्केवारी 16.18 असून व किरकोळ करांची निरंक थकबाकी नमुद केलेली आहे. ग्रामविकास विभागाकडील शासन परिपत्रक क्र. व्हीपीएम-1013/प्र.क्र.60/पंरा-3, दिनांक 08 जुलै 2013 मधील सुचनानुसार 70% वसुली करण्याचे आदेश असतांना पंचायीतीची वसुलीची टक्केवारी असमाधानकारक आहे. जिल्हा परिषदमार्फत अशा वसुली संदर्भात पंचायतीवर मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 129 नुसारकरांची 70% वसूली करणे आवश्यक आहे. अन्यथा पंचायतीवर अधिनियमातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्याचे सुचविण्यात आलेले आहे. याकामी जिल्हा परिषद स्तरावर कार्यवाही करण्यात यावी.

<u>परिच्छेद क्रमांक:-15) जिल्हा ग्रामविकास निधी वर्गणी बाबत.</u>

राज्य सरकार, जिल्हा परिषद, पंचायत समिती यांचेकडून पंचायतयीस, विशिष्ट कामासाठी अनुदान किंवा कर्ज रुपाने मिळालेल्या अंशदानासह ग्रामपंचायतीला सर्व स्त्रोतापासून मिळालेल्या एकूण उत्पन्नाचया 0.<u>25 टकके इतके अंशदान. मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम</u> 1958 मधील कलम 133 अन्वये गठीत जिल्हा ग्रामविकास निधी मध्ये कलम 62(3) अन्वये देईल. या रकमेवर 2 टक्के प्रमाणे व्याज मिळण्याची तरतूद असल्याने ग्रामपंचायतीने जिल्हा ग्रामपंचायतयीने जिल्हा ग्रामविकास निधी मध्ये जमा होणारा एकूण निधी व त्यावरील व्याज यांची जिल्हा परिषदेच्या विवरणपत्राशी तपासणी करावी. ग्रामपंचायतीद्वारे जिल्हा ग्रामविकास निधी मध्यें जमा होणारा एकूण निधी नियम 1960 चे नियम 9 नुसार वर्गणी व त्यावरील व्याज यांचे जिल्हा परिषदेकडून नमुना पी मध्ये हिशेब प्राप्त करावे.

पंचायतीने रक्कम रुपये 1906/- कमी भरणा केलेला आहे. कमी भरणाची पुढील आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पात तरतुद करण्यात येवून भरणा केल्याचे अनुपालन लेखापरीक्षणास दर्शवावे.

लेखापरीक्षण वर्ष	मागील आर्थिक वर्ष	सर्व स्त्रोतापासूनचे मागील वर्षाचे एकूण उत्पन्न रुपये	0.25% आवश्यक खर्च रुपये	लेखापरीक्षण वर्षात भरलेली वर्गणी रुपये	कमी भरणा रुपये	जादा भरणा रुपये
				मागील लेखापरीक्षण अहवालाप्रमाणे	1342	00
2024-25	2023-24	225782	564	00	564	00
एकूण		225782	564	00	1906	00

परि क्र. 16) 10% टक्के महिला बाल कल्याण खर्च बाबत

(1) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्र.झेडपीई-1094/सीआर-966/05, दि.12 ऑगष्ट 1994 तसेच ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्र.झेडपीए 2013/प्र.क्र.76/पं.रा.1, दि.24.1.2014 नुसार ग्रामपंचायतीला दरवर्षी प्राप्त होणा-या जमीन महसूलख जमीन समानीकरण, उपकर आणि मुद्रांक शुल्क इत्यादी शासकीय अनुदान शासकीय अनुदान रकमेच्या 10% इतकी रक्कम, ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक झेडपीए 12013/प्र.क्र.2013/ प्र.क्र.76/पंरा-1, दिनांक 24/01/2014 अन्वये सुचित केल्याप्रमाणे गट-अ व गट-ब मधील महिला व बालकल्याणाशी योजनांवर खर्च करणे बंधनकारक आहे.

(2) नियोजन विभाग शासन निर्णय क्र.डिसीटी 2316/प्र.क्र.133/का.1417 दि.05 डिसेंबर,2016 नुसार कल्याणकारी याजना राबवितांना वस्तु स्वरुपात लाभ न देता लाभाचे हस्तांतर रोख स्वरुपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात करण्यात यावे.

पंचायतीने रक्कम रुपये कमी भरणा/ खर्च केलेला आहे कमी खर्चाची पुढील आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पात तरतुद करण्यात येवून खर्च केल्याचे अनुपालन लेखापरीक्षणास दर्शवावे.

ले.प. वर्ष	ले.प. वर्षात मिळालेल, जमीन महसूल विषयक सर्व अनुदान रुपये	करावयाच्या 10% खर्च	केलेला खर्च	कमी खर्च	जादा खर्च	खर्चाची टक्केवारी
		मागील अहवाला प्रमाणे खर्च		00	00	
2024-25	206407	20641	22000	00	00	00.00%
एकूण	206407	20641	22000	00	00	

परिच्छेद क्रमांक:-17) मागासवर्गियांच्या विकासा करीता 15 टक्के रक्कम खर्च करणे.

1) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 45(2) व शासन निर्णय ग्रामविकास विभाग क्रमांक ग्रापंप-1089/54/प्र.क्र.1053/21अ, दिनांक 18.11.1989 अन्वये ले.प.वर्षात कर व करेतर स्वउत्पन्न, तसेच महसूल विषयक जमीन महसूल, जमीन समानीकरण, उपकर, आणि मुद्रांक शुल्क, गौण खनिज अनुदान इत्यादी बाबींपासून ग्रामपंचायतीला मिळालेल्या उत्पन्नाच्या 15 टक्के इतकी रक्कम अनुसुचित जाती/ अनुसुचित जमाती/विमुक्त जमाती व भटक्या जमाती सतेच इतर मागासवर्गीयांच्या उन्न्तीसाठी, त्यांच्या सामुहिक विकासासाठी व त्या वर्गातील व्यक्तीचा वैयक्तिक लाभ होइल अशा विहित केलेल्या विहित केलेल्या बाबींवर / योजनांवर खर्च करणे आवश्यक आहे.

2) ग्रामविकास विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक विसप्र 1092/सीआर-3933/22, दिनांक 23.4.1992 अन्वये ग्रामपंचायतीने मागासवर्गीयांच्या उन्नतीसाठी आपल्या उत्पन्नाचया 15 टक्के तरतुद अर्थसंकल्पात करणे आवश्यक आहे.

3) अर्थसंकल्पात तरतुद करतांना मागील अनुशेषही विचारात घेऊन सदर अनुशेष भरुन काढण्याची कार्यवाही त्वरीत करणे आवश्यक आहे.

4) नियोजन विभाग शासन निर्णय क्र.डिसीटी 2316/प्र.क्र.133/का.1417 ,दि. 05 डिसेंबर,2016 नुसार कलयाणकारी योजना राबवितांना वस्तु स्वरुपात लाभ न देता लाभाचे हस्तांतर, रोख स्वरुपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात करण्यात यावे.

पंचायतीने रक्कम रुपये कमी भरणा/ खर्च केलेला आहे. कमी खर्चाची पुढील आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पात तरतुद करण्यात येवून , खर्च केल्याचे अनुपालन लेखापरीक्षणास दर्शवावे.

ले.प. वर्ष	ले.प.वर्षातील एकूण उत्पन्न	करावयाच्या 15% खर्च	केलेला खर्च	कमी खर्च	जादा खर्च	खर्चाची टक्केवारी
		मागील अहवाला प्रमाणे खर्च		00	00	
2024-25	206407	30961	32000	00	00	00.00%
एकूण	206407	30961	32000	00	00	

परिच्छेद क्रमांक:-18) अपंग कल्याण व पुनवर्सना करीता 5 टक्के निधी खर्च करणे.

1) अपंग कल्याण कृती आराखडा 2001 अन्वये ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण 2007/प्र.क्र.4871/वित्त-3 दिनांक 25.6.2014 नुसार जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्रामपंचायत यांनी ले.प. वर्षातील त्यांच्या स्वानिधीच्या एकूण उत्पननापैकी 5% रक्कम अपंगांच्या कल्याण व पुनपवर्सनाकरीता राखून ठेवावी. ग्रामपंचायतींनी त्यांच्या स्वानिधीच्या वैयक्तिक लाभाचया योजना राबवितांना त्यात एकूण लाभार्थ्यांपैकी 5% लाभार्थी हे अपंग प्रवर्गातील असावेत असे आदेशित केलेले आहे.

2) ग्रामविकास विभाग, शासन निणंय क्रमांक अपंग 2015/प्र.क्र.137/वित्त-3 दिनांक 24/11/2015 अन्वये सामुहिक व वैयक्तिक लाभाच्या योजना राबविण्यासाठी सदर निधी वापरावा असे निर्देशित आहे..

3) ग्रामविकास विभाग परिपत्रक क्र.अपंग-2016/प्र.क्र.110/वित्त-3 दिनांक 21 सप्टेबर,2016 नुसार वरील प्रमाणे राखून 5% निधी त्याच वित्तीय वर्षात खर्च करणे आवश्यक आहे. तांत्रिक अडचणींमुळे खर्च न झालेला निधी जिल्हा परिषदेच्या तांत्रिक अडचणींमुळे खर्च न झालेला निधी जिल्हा परिषदेच्या अपंग कल्याण निधीमध्ये जमा करावा असा एका वर्षापर्यंतचा अखर्चित निधी खर्च करण्यासाठी पंचाययतींनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

4) वरील परिपत्रकानुसार, अपंग कल्याण निधीमधून 50% रक्कम अपंगांच्या वैयक्तिक लाभाच्या योजनांवर खर्च करावी तसेच उर्वरित 50% रक्कम ही अपंगांसाठी जिल्हा परिषद अधिनस्त कार्यालयांमध्ये रॅप बांधणे, जिल्हा परिषदेच्या शाळामध्ये अपंगांकरीता शौचायले बांधणे या स्वरुपाच्या भांडवली कामावर खर्च करावयाची आहे. .

5) नियोजन विभाग शासन निर्णय क्र.डिसीटी 2316/प्र.क्र.133/का.1417, दि. 05 डिसेंबर,2016 नुसार कल्याणकारी योजना राबवितांना वस्तु स्वरुपात लाभ न देता लाभाचे हस्तांतर, **रोख स्वरुपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात करण्यात यावे**.

6) उपरोक्त नियमातील आदेशानुसार ग्रामपंचायतींनी गावातील त्यांच्या हद्दीतील सर्व अपंगांची विहीत नमुन्यातील विवरणपत्रात नोंदणी करावी. सदरची नोंदणी करतांना सक्षम प्राधिका-याचा अपंगाचा दाखला असणे आवश्यक आहे. ही अपंगाची नोंदणी ही प्रात्येक ग्रामपंचातीने नोंदणीबाबत आढावा घ्यावा. अपंगाच्या कल्याणार्थ खर्च करावयाच्या निधीबाबत ग्रामसभेची मंजुरी घ्यावी.

वर नमुद शासन निर्णय व परिपत्रक दिनांक 24.06.2018 पर्यंत प्रभावात असून दिनांक 24.06.2018 पासून ग्रामविकास विभागाच्या शासन निर्णय दि.25.06.2018 त्यानंतर दिनांक त्यानुसार कार्यवाही करावयाची आहे. शासन परिपत्रक क्र.जिपऊप्र-3-वित्त/84, दि.25.6.2018 च्या शासन निर्णयात नमुद केलेप्रमाणे कार्यवाही करणे आवयश्क आहे.

पंचायतीने रक्कम रुपये कमी खर्च केलेला आहे. कमी खर्चाची पुढील आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पात तरतुद करण्यात येवून भरणा खर्च केल्याचे अनुपालन लेखापरीक्षणास दर्शवावे.

ले.प. वर्ष	ले.प.वर्षातील एकूण उत्पन्न	करावयाच्या 5% खर्च	केलेला खर्च	कमी खर्च	जादा खर्च	खर्चाची टक्केवारी
			मागील अहवाला प्रमाणे खर्च	00	00	
2024-25	206407	10320	11000	00	00	00.00%
एकूण	206407	10320	11000	00	00	

<u>परिच्छेद क्र.:-१९ ग्रामपंचायत हद्दीतील रस्त्यावरील दिवाबत्ती/ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेच्या वीज देयकाबाबत.</u>

ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्र.व्हीपीएस-2085/सीआर/1940/22 दि.30.1.1990 प्रमाणे ग्रामपंचायत हद्दीतील रत्सावर दिवाबत्तीसाठी ग्रामपंचायतींना महाराष्ट्र राज्य विदयुत वितरण कंपनीस भराव्या लागणा-या विजेचया बिलापोटी शासनाकडून 100% अनुदान देण्याची तरतूद आहे. तसेच पिण्याच्या पाण्याच्या पुरवठयासाठी ग्रामपंचायतीस भराव्या लागणा-या विजेच्या बिलापोटी 50% अनुदान देण्याची तरतूद आहे. जिल्हा परिषदेकडे विजेची देयके सादर करुन प्रतिपुर्ती अनुदानाची रक्कम ग्रामपंचायतीने प्राप्त करुन घेणे आवश्यक आहे. ग्रामपंचायतीने सन 2024-25 या वित्तीय लेखापरीक्षण वर्षात पाणी पुरवठा योजनेचे विज बील भरल्याचा खर्च नोंदविण्यात आलेला आहे.

तपशिल	निधी	वर्ष	विजबिलाचीभरणारक्कमरुपये	50/100% अनुदान
पा.पु.विजबील	पाणीपुरवठा	2024-25	33000	16500
		एकूण	33000	16500

परिच्छेद क्रमांक:- 2१) धनादेशाव्दारे प्रदान न करता रोखीने पदान करणे बाबत.

पंचायतीने वसुल केलेली रक्कम बँक खाती भरणा न करता परस्पर खर्च केलेली आहे

याबाबत खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहे.

(1) मुंबई ग्रामपंचायत (ग्रामनिधीची अभिरक्षा व गुंतवणूक) नियम 1959 **चे नियम 2 अन्वये ग्रामपंचायतीस मिळालेल्या सर्व निधी व त्यावेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही** विधीच्या **उपबंधान्वये तिला उपर्जित होणा-या सर्व रकमा, ग्रामपंचायतीला मिळालेल्या दिनांकापासून** 7 दिवसांच्या आंत ग्रामनिधीत **जमा करणे आवश्यक आहे**.महाराष्ट्र **ग्रामपंचायत लेखासंहिता** 2011 **मधील नियम** 22(1) नुसार पंचायतीच्या वतीने **वसूल केलेली सर्व रक्कम प्रारंभी ग्रामनिधीमध्ये जमा करण्यात येईल, जमा रकमेतून कोणताही** खर्च थेट केला जाणार नाही, अशी तरतूद आहे. तसेच **नियम** 24 (2) (ख) **नुसार नमुना** 5 **मध्ये ठेवलेल्या सर्वसाधारण** रोकडवहीमधून **रोखीने** कोणतेही **प्रदान करता येणार नाही**, अशी तरतूद असताना वरिल नमुद केलेप्रमाणे पंचायतीने वसुल रक्कम बँक खाती भरणा न करता नियमबाहया थेट खर्च नमुना नं.5 मध्ये ठेवलेल्या सर्वसाधारण रोकडवहीमधुन केलेला असून याबाबतचा सविस्तर तपशील वरिल तक्त्यात नमूद केले प्रमाणे आहे.

3) ग्रामविकास विभाग परिपत्रक क्र.अपंग-2016/प्र.क्र.110/वित्त-3 दिनांक 21 सप्टेबर,2016 नुसार वरील प्रमाणे राखून 5% निधी त्याच वित्तीय वर्षात खर्च करणे आवश्यक आहे. तांत्रिक अडचणींमुळे खर्च न झालेला निधी जिल्हा परिषदेच्या तांत्रिक अडचणींमुळे खर्च न झालेला निधी जिल्हा परिषदेच्या अपंग कल्याण निधीमध्ये जमा करावा असा एका वर्षापर्यंतचा अखर्चित निधी खर्च करण्यासाठी पंचाययतींनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

4) वरील परिपत्रकानुसार, अपंग कल्याण निधीमधून 50% रक्कम अपंगांच्या वैयक्तिक लाभाच्या योजनांवर खर्च करावी तसेच उर्वरित 50% रक्कम ही अपंगासाठी जिल्हा परिषद अधिनस्त कार्यालयांमध्ये रँप बांधणे, जिल्हा परिषदेच्या शाळामध्ये अपंगांकरीता शौचायले बांधणे या स्वरुपाच्या भांडवली कामावर खर्च करावयाची आहे. .

5) नियोजन विभाग शासन निर्णय क्र.डिसीटी 2316/प्र.क्र.133/का.1417, दि. 05 डिसेंबर,2016 नुसार कल्याणकारी योजना राबवितांना वस्तु स्वरुपात लाभ न देता लाभाचे हस्तांतर, **रोख स्वरुपात थेट लाभार्थ्याच्या बँक खात्यात करण्यात यावे.**

6) उपरोक्त नियमातील आदेशानुसार ग्रामपंचायतींनी गावातील त्यांच्या हद्दीतील सर्व अपंगांची विहीत नमुन्यातील विवरणपत्रात नोंदणी करावी. सदरची नोंदणी करतांना सक्षम प्राधिका-याचा अपंगाचा दाखला असणे आवश्यक आहे. ही अपंगाची नोंदणी ही प्रात्येक ग्रामपंचातीने नोंदणीबाबत आढावा घ्यावा. अपंगाच्या कल्याणार्थ खर्च करावयाच्या निधीबाबत ग्रामसभेची मंजुरी घ्यावी.

वर नमुद शासन निर्णय व परिपत्रक दिनांक 24.06.2018 पर्यंत प्रभावात असून दिनांक 24.06.2018 पासून ग्रामविकास विभागाच्या शासन निर्णय दि.25.06.2018 त्यानंतर दिनांक त्यानुसार कार्यवाही करावयाची आहे. शासन परिपत्रक क्र.जिपऊप्र-3-वित्त/84, दि.25.6.2018 च्या शासन निर्णयात नमुद केलेप्रामाणे कार्यवाही करणे आवयश्क आहे.

पंचायतीने रक्कम रुपये कमी खर्च केलेला आहे. कमी खर्चाची पुढील आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पात तरतुद करण्यात येवून भरणा खर्च केल्याचे अनुपालन लेखापरीक्षणास दर्शवावे.

ले.प. वर्ष	ले.प.वर्षातील एकूण उत्पन्न	करावयाच्या 5% खर्च	केलेला खर्च	कमी खर्च	जादा खर्च	खर्चाची टक्केवारी
			मागील अहवाला प्रमाणे खर्च	00	00	
2024-25	206407	10320	00	10320	00	00.00%
एकूण	206407	10320	00	10320	00	

परिच्छेद क्र.:- ~~19~~ 21) ग्रामपंचायत हद्दीतील रस्त्यावरील दिवाबत्ती/ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेच्या वीज देयकाबाबत.

ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्र.व्हीपीएस-2085/सीआर/1940/22 दि.30.1.1990 प्रमाणे ग्रामपंचायत हद्दीतील रत्सावर दिवाबत्तीसाठी ग्रामपंचायतींना महाराष्ट्र राज्य विदयुत वितरण कंपनीस भराव्या लागणा-या विजेचया बिलापोटी शासनाकडून 100% अनुदान देण्याची तरतूद आहे. तसेच पिण्याच्या पाण्याच्या पुरवठयासाठी ग्रामपंचायतीस भराव्या लागणा-या विजेच्या बिलापोटी 50% अनुदान देण्याची तरतूद आहे. जिल्हा परिषदेकडे विजेची देयके सादर करुन प्रतिपुर्ती अनुदानाची रक्कम ग्रामपंचायतीने प्राप्त करुन घेणे आवश्यक आहे. ग्रामपंचायतीने सन 2024-25 या वित्तीय लेखापरीक्षण वर्षात पाणी पुरवठा योजनेचे विज बील भरल्याचा खर्च नोंदविण्यात आलेला आहे.

तपशिल	निधी	वर्ष	विजबिलाचीभरणारक्कमरुपये	50/100% अनुदान
पा.पु.विजबील	पाणीपुरवठा	2024-25	33000	16500
		एकूण	33000	16500

परिच्छेद क्रमांक:- ~~20~~ 22) इतिवृत्त नोंदवही उपलब्ध न झाले बाबत.

सन 2024-2025 या वर्षाची पंचायतीची मासिक सभांची, विशेष सभांची तसेच ग्राम सभांची इतिवृत्त नोंदवहीची तपासणी करीता उपलब्ध झाली नाही.त्यामुळे. पंचायत सचिव व सरपंच यांनी पंचायतीच्या ग्राम निधी व पाणीपुरवठा निधीमधून केलेल्या खर्चास पंचायतीची पुर्व मान्यता घेण्यात आली होती किंवा नाही, तसेच खर्चानंतर कार्योत्तर मान्यता घेण्यात आली होती किंवा नाही, याबाबतची पडताळणी करता आली नाही.

परिच्छेद क्रमांक:- 23) दिनांक 31/03/2025 अखेर मोबाईल मनोरे (टॉवर) कर वसूली थकबाकी बाबत.

ग्रामपंचायत हददीतील मोबाईल टॉवर उभारणीबाबच्या कराच्या रकमा ग्रामपंचायतीच्या उत्पन्नाचा प्रमुख स्त्रोत असल्याने सदर थकित रकमा प्राथम्याने व 100 टक्के वसूल करणे आवश्यक आहे.

ग्रामपंचायतीचे सन 2024-25 चे लेखापरीक्षणात ग्रामपंचायतीने उपलब्ध करुन दिलेल्या अभिलेख्यांवरुन व अहवालासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र क्रमांक 5 मध्ये दिलेली दिनांक 31/03/2025 अखेरची 01 मोबाईल टॉवरवरील कर वसूलीची रक्कम रुपये 20000/- वसूल केलेली असून दिनांक 31 मार्च 2025 अखेर निरंक थकबाकी आहे. परंतु विवरणपत्र

क्र.13 जमा व खर्चामध्ये जमा दिसून येत नाही. सदर वसुलीत गैरव्यवहार झाल्याचे दिसून येते. याकामी पंचायत स स्तरावर चौकशी करण्यात येवून गैरव्यवहार असल्यास संबंधिताकडून वसुली करण्यात येवून नियमोचित कारवाई करण येवून लेखापरीक्षणास अनुपालन दर्शवावे.

परिच्छेद क्रमांक:-~~22~~ 24) इतर निधीचे लेखापरीक्षणाबाबत.

सन 2024-25 मध्ये खालील यादीत नमूद केलेल्या निधींचे अभिलेखे लेखापरीक्षणास उपलब्ध करुनदिलेले आहेत.

अ.क्र.	लेखापरीक्षणासाठी अभिलेखे उपलब्ध करुन दिलेल्या योजना किंवा निधीचे नाव
1	ग्रामनिधी
2	**ग्रामीण पाणीपुरवठा**
3	**15 वा वित्त आयोग**
4	पेसा निधी

वरील तक्त्यात नमूद केलेल्या योजना किंवा निधी व्यतिरिक्त इतर निधी ग्रामपंचायतीमध्ये असल्यास त्याबाबत माहित अभिलेखे ग्रामसेवक यांनी उपलबध करुन देणे आवश्यक आहे. वर नमूद शिवाय अन्य काही योजना किंवा लेखापरीक्षण वर्षात ग्रामपंचायतीमध्ये असल्यास त्यातील गंभीर बाबी अथवा अफरातफरीची संपूर्ण जबाबदारी संब ग्रामसेवकाची व संबंधित ग्रामपंचायतीची राहील.

परिच्छेद क्रमांक:-~~23~~ 25) लेखा संहिते प्रमाणे 1 ते 33 नमुन्यात लेखे ठेवणे बाबत

मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958(सन 1959 चा मुंबई अधिनियम क्र.तीन) च्या कलम 176 च्या पोटकलम 1, पोटकलम 2 खंड(सोळा) (सव्वीस) (एक्केचाळीस) व (सत्तेचाळीस) या द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या नियमांना व आदेशांना अधिक्रमित करुन अ त्याबाबतीत त्यास समर्थ करणा-या इतर अधिकारांचा वापर करुन महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 तयार असून ग्रामपंचायत लेखा संहिता प्रमाणे ग्रामपंचायतीचे लेखे ठेवणे बंधनकारक केले आहे. तरी लेखा संहितेनुसार ग्रामपंचायतीचे ठेवावेत.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नुसार

नमुना नं.	नोंदवही अभिलेखे	लेखासंहिता 2011 मधील नियम	अपुर्णतेमुळे करावयाची कार्यवाही
1	अर्थसंकल्प	18(1)19 व 20	उपलब्ध केले नाही. तीन वर्षाचे उत्पन्न खर्चाचे सरासरी आधारित आकडेवारी तयार करण्यात आलेली नाही
2	पुनर्विनियोजन लेखे	21	
4	मत्ता व दायित्व	26(1)	वार्षिक अहवाल तक्ता क्र.1 मत्ता व दायित्वा तयार केल नाही.
14	मुद्रांक हिशेबनोंदवही	46(1)	उपलब्ध केली नाही.
18	किरकोळ रोकडवही	24(2क),42(4),65	ठेवण्यात आलेली नाही.
25	गुंतवणुक नोंदवही	16(1,2),22(10)	ठेवण्यात आलेली नाही.
26क	जमा व खर्चाचे मासिक विवरणपत्र	25(6)	तयार करण्यात आलेले नाही.
26ख	मासिक खर्चाचे विवरणपत्र	25(6)	तयार करण्यात आलेले नाही.
27	ले.प.आक्षेप पूर्तता नोंदवही	73(2)	तयार करण्यात आलेले नाही.
28	मा.वर्ग,म.बा.क.,खर्चा चे मासिक विवरण	25(7)	तयार करण्यात आलेले नाही.
29	कर्जाची नोंदवही	29	ठेवण्यात आलेली नाही.
30	ले.प.आक्षेप पुर्तता नोंदवही	73(3)	ठेवण्यात आलेली नाही.
31	प्रवासभत्ता देयक	24(2ग(2))	ठेवण्यात आलेली नाही.
32	परतावा आदेश	24(क(3)	ठेवण्यात आलेली नाही.

परिशिष्ट क्रमांक: क

ग्रामपंचायत:-मौजे- कोठली खु.,तालुका:-नंदूरबार, जिल्हा:-नंदुरबारचे जमा व प्रदाने लेख्यांचे प्रमाणपत्र

मी 31 मार्च 2025 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी ग्राममपंचाय मौजे-कोठली खु., तालुका:-नंदुरबार, जिल्हा:-नंदुरबारच्या पुष्टर्थ दिलेल्या प्रपत्रासह संलग्न वार्षिक जमा व प्रदान लेख्यांचे लेखापरीक्षण केले आहे. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 कलम 140(1) व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशोब व तपासणी) नियम1961, नियम 17 व 18 च्या तरतुदीनुसार हे लेखे तयार करणे ही ग्रामपंचायतीची जबाबदारी आहे. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 कलम 140(1) व व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशोब व तपासणी) नियम 1961, नियम 17 व 18 च्या तरतुदीनुसार मी केलेल्या लेखापरीक्षणाच्या आधारावर लेख्यांवर मत व्यक्त करणे हे माझे उत्तरदायित्व आहे.

2. भारताचे नियंत्रक व महालेखाकार यांनी जारी केलेल्या लेखापरीक्षण मानकांनुसार आणि भारताचे नियंत्रक व महालेखाकार यांच्याद्वारे जारी केलेल्या पंचायती राज संस्थेच्या वित्तीय लेखापरीक्षणाचे मार्गदर्शक तत्वांनुसार मी लेखापरीक्षण करण्यात आलेले आहे. वित्तीय विवरणपत्रे ही महत्वपुर्ण चुकीच्या विधानांपासून (मटेरियल मिस स्टेटमेंट) मुक्त आहेत. त्यांची वाजवी हमी प्राप्त करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्वानुसार मी नियोजन करुन लेखापरीक्षण करणे आवश्यक आहे. लेखापरीक्षणा मध्ये चाचणीच्या आधारावर रक्कमेचे समर्थन करणारे पुरावे आणि वित्तीय विवरणांमधील खुलासे, तपासणी समाविष्ट असते. लेखापरीक्षणामध्ये वापरलेल्या लेखातत्वांचे आणि महत्वपुर्ण अंदाजाचे मुल्यांकन करणे तसेच लेख्यांच्या एकूण सादरीकरणाचे मुल्यमापन करणे देखिल समाविष्ट आहे. माझा विश्वास आहे की, माझी लेखापरीक्षण माझ्या मताला वाजवी आधार प्रदान करते. तसेच सन 2024-25 या वित्तीय वर्षाचे लेखापरीक्षणात सर्व योजनेतून पंचायतीने केलेल्या विकास कामांचे स्थळांची समक्ष पहाणी वेळे अभावी करण्यात आलेली नाही.

3. मला आवश्यक असलेल्या आणि स्पष्टीकरणांच्या आधारावर आणि लेख्यांच्या चाचणी लेखापरीक्षणाच्या परिणामी माझ्या सर्वोत्तम माहितीनुसार आणि दिलेल्या स्पष्टीकरणांचा विचार करुन मी प्रमाणीत करतो की,संलग्नीत अहवालातील माझ्या निरिक्षणांच्या अधिन ग्रामपंचायत -मौजे-कोठली खु., तालुका:-नंदुरबार, जिल्हा:-नंदुरबारचे सन 2024-2025 या वर्षासाठीच्या वार्षिक जमा व प्रदाने लेखे हे जमा व प्रदाने यांची सत्य आणि रास्त स्थिती दर्शवितात.

सहाय्यक लेखा परीक्षा अधिकारी,
स्थानिक निधी लेखा परीक्षा,नंदुरबार

-19-

परिशिष्ट क्र. 01

ग्रामपंचायत:-कोठली खु. तालुका-नंदुरबार जिल्हा-नंदुरबार.

नमुना नं. 17 प्रमाणे अग्रिम येणे बाकी दिनांक-31.3.2025

अ.क्र	इसमाचे नांव	बाब	सन	येणे बाकी रुपये
--------निरंक--------				

परिशिष्ट क्र. 02

ग्रामपंचायत:-कोठली खु. तालुका-नंदुरबार जिल्हा-नंदुरबार.

नमुना नं. 17 प्रमाणे अनामत देणे बाकी दिनांक-31.3.2025

अ.क्र.	इसमाचे नांव	बाब	सन	देणे बाकी रुपये
1.	------- निरंक-------			
			एकूण	

परिशिष्ट क्र. 03

ग्रामपंचायत:-कोठली खु. तालुका-नंदुरबार जिल्हा-नंदुरबार.

नमुना नं. 11 प्रमाणे किरकोळ येणे बाकी दिनांक-31.3.2025

अ.क्र.	इसमाचे नांव	बाब	सन	येणे बाकी रुपये
1	---------नोंदवही अपुर्ण---------			
			एकूण	

(signature)

सहाय्यक लेखा परीक्षा अधिकारी,
स्थानिक निधी लेखा परीक्षा,नंदुरबार

दिनांक - / /२०२५

सभा इतिवृत्त

विषय- ग्रामपंचायत कोठली ता. नंदुरबार जि.नंदुरबार यांचे सन 2024-25 या वित्तीय वर्षाचे लेखापरिक्षण संदर्भात प्रवेश परिषद ग्रामपंचायत कोठली कार्यालयात दि. / / 2025 रोजी सकाळी १०-०० वाजता आयोजीत करण्यात आली सदर बैठकीस मा.सरपंच/ग्रामसेवक/ग्रामविकास अधिकारी यांचे सह स.लेखापरिक्षा अधिकारी,नंदुरबार हे उपस्थित होते

1) सर्वाचा परिचय करुन घेण्यात आला
2) सन 2024-25 चे लेखापरिक्षण ग्रामनिधी,पाणीपुरवठा निधी, 15 वा वित्त आयोग,दलित वस्ती सुधार योजना निधी, 5 टक्के पेसा योजना निधी इत्यादी सह ज्या योजना ग्रामपंचायतीने राबविल्या आहेत व अभिलेखे ठेवलेले आहेत, त्यासह राज्य शासनाकडुन प्राप्त होणा-या अनुदानाच्या संदर्भात लेखापरिक्षण होणार असल्याचे निर्देश देण्यात आले.
3) सदर लेखापरिक्षण हे दि. / /2025 पासुन सुरु होत आहे तरी सर्व संबधित लेखे,अभिलेखे व नोंदवहया लेखा परिक्षण पथकास वेळीच उपलब्ध करुन देण्याबाबत सुचित केले आहे.
4) लेखापरिक्षण काळात विहित वेळेत अभिलेखे दर्शविण्यात यावी.महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखा परिक्षा 1930 चे 6 पोटकलम (1) खंड अ,ब, अन्वये कायदेशीररीत्या कोणत्याही प्रकारे जाणुन बुजून दुर्लक्ष करेल किंवा अभिलेखे दर्शविण्यास टाळाटाळा करेल त्याबाबत मा.विभागीय आयुक्त यांचे पुर्व मंजुरीने दंडाधिकार्याचे प्रकरण सादर केल्यानंतर उक्त अधिनियमाचे कलम 7 अन्वये रुपये 25000/- दंडाची कार्यवाही होते याची संबधितांनी नोंद घेणे बाबत समज देण्यात आली.
5) अर्धसमास पत्र क्र.1 देण्यात आले व आवश्यक ती अभिलेखे मागणी केली असून ते सादर करणे बाबत सुचित केले आहे.

वरील प्रमाणे बैठकीमध्ये चर्चा करुन निर्देश देण्यात आले. श्री ज.ना.भामरे सहायक लेखा परिक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी लेखा परिक्षा,नंदुरबार यांनी सर्वाचे आभार मानुन सभा ठिक १२-२०... वाजता संपल्याचे जाहीर केले

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत,कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

सरपंच
ग्रामपंचायत,कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

(जगदिश भामरे)
सहायक लेखा परिक्षा अधिकारी
स्थानिक निधी लेखा परिक्षा,नंदुरबार

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशोब तपासणी) नियम १९६१ चे नियम १८(२) प्रमाणे दाखले

क-प्रमाणे	पंचायतीने महसुली तारणावर कोणत्याही प्रकारचे कर्ज घेतलेले आहे / नाही.
ड-प्रमाणे	पंचायतीने दिलेल्या आगावू रकमांची वसुली/समायोजन : अग्रीम व गुंतविलेल्या रक्कमा प्रतिभुत करण्यात आलेल्या नाहित.
इ-प्रमाणे	पंचायतीने जिल्हा ग्रामविकास निधीतुन कर्ज घेतलेले आहे / नाही. तसेच अशा कर्जाची मुद्दल / व्याज परतफेडीसाठी अंदाजपत्रकात तरतुद केलेली नाही.
फ-प्रमाणे	पंचायतीने नवीन उपक्रम हाती घेतलेला नाही. तथापि शासनाच्या आदेशाप्रमाणे ग्रामनिधी व्यतिरिक्त ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना, ५% ग्रामकोष अबंध निधी , १४, १५ वा वित्त आयोग, पर्यावरण संतुलित समृध्द ग्राम योजना यांचे स्वतंत्र लेखे ठेलेले आहेत.
ग-प्रमाणे	पंचायतीचे वार्षिक लेखे तपासले असता, अहवालात नमुद केलेल्या आक्षेपांखेरीज व लेखापरीक्षणासाठी उपलब्ध न केलेल्या अभिलेख्यातील उणिवा खेरीज सादर केलेले वार्षिक लेखे तपासले असता, दस्तऐवजांच्या सत्यतेस अधिन राहून ते बरोबर आढळून आले.
ह-प्रमाणे	पंचायतीचे दप्तरी कामकाज एंकदीत समाधानकारक आढळून आले. या अहवालात नमुद केलेल्या सुचनानुसार सुधारणा करावी.
आय-प्रमाणे	लेखापरीक्षण अहवालासोबत खालीलप्रमाणे विवरणपत्रे जोडली आहेत. १)जमा-खर्च विवरणपत्रक २)थकबाकी पत्रक ३)अनुदान पत्रक

ना -दायित्व प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सन 2024-25 या कालावधीचे लेखापरीक्षण ग्रामपंचायतीने उपलब्ध केलेल्या अभिलेख्यांवरुन केले आहे. उपलब्ध न केलेले अभिलेखे, अहवालामध्ये नमुद केलेल्या परिच्छेदामधील अप्राप्त अभिलेखे यामधील आर्थिक अनियमितता, आर्थिक गैरव्यवहार यासाठी लेखापरीक्षक जबाबदार नाही.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशोब तपासणी) नियम १९६१ चे नियम २१ प्रमाणे लेखापरीक्षणात आढळून आलेल्या आक्षेपांबाबत सरपंच / उपसरपंच यांचेशी समक्ष चर्चा केली.

सोबत विवरणपत्र १ ते १३

चर्चा केली

ग्रामसेवक
सरपंच
ग्रामपंचायत,कोटली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

सरपंच
सरपंच
ग्रामपंचायत,कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

(जगदिश भामरे)
स.लेखा परिक्षा अधिकारी
स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, नंदुरबार

अहवाल मान्य,

लेखा परिक्षा अधिकारी
स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, नंदुरबार.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी :

१) मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नंदुरबार.

२) मा. गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती नंदुरबार ता नंदुरबार, जि. नंदुरबार.

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.१

लेखा परिक्षण सन 2024-25 या कालावधीत

ग्रामपंचायतीची कार्यभार पाहत असलेल्या पदाधिकारी / अधिकारी / कर्मचारी बाबत माहिती

ग्रामपंचायतीची नाव- कोठली खुर्द तालुका -नंदुरबार जि.-नंदुरबार

अ.क्र.	तपशिल	संपुर्ण नाव	कालावधी	
1			पासुन	पर्यंत
2	सरपंच	महेंद्र बन्सी वळवी	०१/०४/२०२४	३१/०३/२०२५
3	ग्रामविकास अधिकारी	आर.डी पवार	०१/०४/२०२४	३१/०३/२०२५

विवरण पत्र क्रं.२

ग्रामपंचातीने विविध बँकेत उघडलेल्या बँक खाते बाबत तपशिल

अ.क्र.	योजनेचे नाव	खाते असलेल्या बँकेचे नाव	खाते क्रमांक	संयुक्त आहे/नाही	दि.31.3.2018 अखेर शिल्लक
1	ग्रामनिधी	अँक्सीस बँक	912020046110477	होय	261062.74
2	पाणी पुरवठा निधी	अँक्सीस बँक	912020046215116	होय	89409.21
3	15 वा वित्त आयोग	आय.सी.आय बँक नंदुरबार	076901003923	होय	1294795.30
4	5% ग्रामसभा अबंध निधी कोष	सेंट्रल बँक नंदुरबार	3459296313	होय	814009.32 813976-32

सरपंच / ग्रामविकास अधिकारी

सरपंच ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.-३

मुबंई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 129 (1),(ब)व (4) व महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग क्र. पीआरसी/1076/3335/23, दि 31/1/1977 अन्वये घरपट्टी, दिवाबत्ती व आरोग्य कर यांचे दि. 31/03/1977

अखेरचे विवरणपत्र

ग्रामपंचायत -कोठली खुर्द ता.- नंदुरबार जि.-नंदुरबार

कराचा प्रकार	मागणी			वसुली			थकबाकी		
	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी रुपये	एकुण(रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)
घरपट्टी	845108	540963	1386071	74108	120560	194668	77100	530633	1301633
दिवाबत्ती	41295	24330	65625	15295	10330	30590	26000	14000	40000
आरोग्य कर	41295	24330	65625	15295	10330	30590	26000	14000	40000
जमीन	37309	34854	72163	11309	12854	24163	26000	22000	48000
दंड	91	-	91	91	-	-	-	-	-
एकुण	965102	624497	1589484	116098	141220	257318	849000	580633	1429633

पाणीपट्टी थकबाकी विवरण

कराचा प्रकार	मागणी			वसुली			थकबाकी		
	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)
सामान्य पाणीपट्टी	65200	45000	110200	25200	12500	37700	40000	32500	72500
खास पाणीपट्टी	252586	161400	413986	35586	38400	73986	217000	123000	340000
एकुण	317786	206400	524186	60786	50900	111686	257000	155500	412500

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
स्था.ता. ७/१/१९५५
ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.-३

मुबंई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 129 (1),(ब)व (4) व महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग क्र. पीआरसी/1076/3335/23, दि 31/1/1977 अन्वये घरपट्टी, दिवाबत्ती व आरोग्य कर यांचे दि. 31/03/1977 अखेरचे विवरणपत्र

ग्रामपंचायत -कोठली खुर्द ता.- नंदुरबार जि.-नंदुरबार

कराचा प्रकार	मागणी			वसुली			थकबाकी		
	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी रुपये	एकुण(रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)
घरपट्टी	845108	540963	1386071	74108	120560	194668	77100	530633	1301633
दिवाबत्ती	41295	24330	65625	15295	10330	30590	26000	14000	40000
आरोग्य कर	41295	24330	65625	15295	10330	30590	26000	14000	40000
जमीन	37309	34854	72163	11309	12854	24163	26000	22000	48000
दंड	91	-	91	91	-	-	-	-	-
एकुण	965102	624497	1589484	116098	141220	257318	849000	580633	1429633

पाणीपट्टी थकबाकी विवरण

कराचा प्रकार	मागणी			वसुली			थकबाकी		
	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)	मागील थकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकुण (रुपये)
सामान्य पाणीपट्टी	65200	45000	110200	25200	12500	37700	40000	32500	72500
खास पाणीपट्टी	252586	161400	413986	35586	38400	73986	217000	123000	340000
एकुण	317786	206400	524186	60786	50900	111686	257000	155500	412500

विवरणपत्र क्र.४

सन 2024-25 च्या ग्रापंचायतीच्या हद्दीतील कारखाना व इतर कर वसुली थकबाकी

अ.क्र	ग्रां.प.हद्दीतील कारखान्याची संख्या	कारखानाकराची सुरुवातीची थकबाकी (रुपये)	चालु वर्षात मागणी (रुपये)	चालु वर्षात वसुली (रुपये)	दि.31/03/2025	शेरा
१						
२			निरंक			
३						
४						

ग्रापंचायत हद्दीतील कारखान्याचे नावे व आकारलेला कर व दर जागेच्या क्षेत्रफळातील तपशिल

अ.क्र.	ग्रां.पं. हद्दीतील कारखान्याची नाव	कारखान्याचे जागेचे क्षेत्रफळ	आकारलेले कराचा दर (रुपये)	एकुण आकारलेले कर (रुपये)	सन 2024-25 मध्ये केलेले वसुली (रुपये)	दि.31/3/2025 रोजी थकबाकी (रुपये)
			सदर माहिती निरंक			

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्र.५

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग मंत्रालय मुंबई यांचे पत्र क्रं. व्हीपीएम – २६०६ / प्र.क्र.४२२३ / परा-४ (२२) दि. ०९.१० २००६ अन्वये कर आकारणी करावी.

ग्रामपंचायत हद्दीतील उभारलेले मनोरे (मोबाईल टावर) बाबतची तपशिल

ग्रामपंचायतीची नाव- कोठली खुर्द ता.-नंदुरबार जि.-नंदुरबार

अ.क्र.	ग्रां.पं. हद्दीतील उभारलेल्या मनोरे (टावर)	मनोऱ्याचे संख्या	मनोऱ्यासाठी आकारण्यात आलेले कर	आकारण्यात आलेले दराबाबत ठराव क्रं. दिं.	दिनांक 31/03/2025 रोजीची थकबाकी	चालु वर्षातील मागणी सन 2024-25	एकुण मागणी (रुपये)	चालु वर्षातील वसुली (रुपये)	दि.31/03/2025 अखेर थकबाकी रुपये
1	1	1	20000	ठराव क्रं 6 (13/07/2018	0	20000	20000	20000	0

विवरण पत्र क्रं.६

सन 2024-25 मध्ये ग्रामपंचायत लिलाव / हर्रासी करीता असलेल्या मालमत्ता वस्तुबाबत तपशिप

अं.न.	मालमत्ता / वस्तुचे नाव	मालमत्ता / वस्तुलिलावाचा कालवधी वर्ष/ महीने	अटीनुसार अनामत ठरलेली रक्कम रुपये	बोलीनुसार लिलाव घेणाऱ्याचे नाव	लिलावाचे रक्कम (रुपये)	भरणा केलेली रक्कम (रुपये)	थकबाकी आकारलेली रक्कम (रुपये)
१	बाजार लिलाव						
२	फळझाडे			सदर माहिती निरंक			
३	वाहनतळ थांबा						
४	तलाव लिलाव						

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.७

ग्रामपंचायतीचे भाडे तत्वावर असलेल्या गाळे/ इमारती / रिकामी जागा व इतर बाबत तपशिल

भाडेत्तवावर असलेलेल्या मालमतेचे नाव गाळे/ इमारती / रिकामी जागा	संख्या	प्रति मालमत्ता क्षेत्रफळ	आकारण्यात आलेले भाडे प्रति मालमत्ता (रुपये)	मागील थकबाकी	चालु वर्षातील मागणी सन २०१७-१८(रुपये)	एकुण मागणी (रुपये)	चालु वर्षात वसुली सन २०१७-१८(रुपये)	दिं.३१/०३/२०१८ अखेर थकबाकी (रुपये)
			सदर माहिती निंरक					

ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील परंतु भाडेतत्वावर न दिलेल्या मालमत्ता बाबत तपशिल

मालमत्तेचे नाव/गाळे /इमारती /रिकामी जागा	संख्या	जागेचे क्षेत्रफळ	भाडेत्तवावर न दिलेल्या अथवा वापरात नसल्याचे कारण
	सदर माहिती निंरक		

सरपंच/ ग्रामविकास अधिकारी

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
स्था.ता.
७/१/१९५५
ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.-८

सन 2024-25 मध्ये ग्रामपंचायतीने दिलेल्या सर्वसाधारण नळ पुरवठा व विशेष नळ पुरवठा बाबत तपशिल

ग्रामपंचायतीचे नाव- कोठली खुर्द ता.नंदुरबार जि.नंदुरबार

अ.क्र.	नळ कनेक्शन तपशील	कनेक्शन संख्या	आकारलेले दर	चालु वर्षातील वसुली (रुपये)	दि.३१/०३/२०१८ अखेर थकबाकी
१	सर्वसाधारण कनेक्शन	26	200	5200	-
२	विशेष नळ कनेक्शन	1198	350	419300	-
३	नळ अनामत	-	-	-	-

ग्रामपंचायत हद्दीतील / पंचायतीकडे असलेल्या हातपंप/ विद्युत पंप/ जनरेटर /ट्रक्टर /अँपे/फाँगिग मशिन इतर बाबत तपशील

अं.क्र.	साहित्याचे नाव	एकुण संख्या	चालु स्थितीत	बंद स्थितीत	शेरा
१	हातपंप	5	5	-	
२	विद्युत पंप	3	3	-	
३	अँपे	-	-	-	-
४	ट्रँक्टर	-	-	-	-
५	फाँगिंग मशीन	1	1	-	-
६	इतर विहीर इलें.	3	3	-	-

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९९५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं. ९

३१/०३/२०२५ अखेर ग्रामपंचायतीने वर्षात केलेल्या फेरफार बाबत तपशील

रीपत्रक १०९२ /३००१/प्र.क्र-१ /दि.२६/०५/१९९५ अन्वये मालमत्तेची नोंदणी केल्याशिवाय त्यावर नियमाप्रमाणे मुद्रांक शुल्क रल्या शिवाय फेर फार करण्यासाठी स्विकारु नये.

ामपंचायतीने वर्षात केलेल्या फेर फार बाबत तपशील

अं.क्र.	मुळ मालकाचे नाव	मालमत्ता क्रं.घर क्रं.	खरेदीदाराचे /वारसाचे नाव	फेर फार अर्ज केल्याचा दिं.	फेरफार वसुली सामान्य पावती क्रं. दि,	फेरफारासाठी आकारलेली फी (रुपये)	ग्रां.पं.ठराव क्र.दि.	शेरा
			सदर माहिती निंरक					

सरपंच / ग्रामविकास अधिकारी

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
स्था.ता. ७/१/१९५५
ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.-१०

सन 2024-25 ग्रामपंचायतीने वर्षात बांधकाम परवाना दिलेल्या माहितीचा तपशील

ग्रापंचायतीचे नाव - कोठली खुर्द ता. नंदुरबार जि.नंदुरबार

अ.क्र.	बांधकाम परवाना मागणी धारकाचे नाव	मालमत्ता / घर क्रंमाक	अर्ज मागणी दिनांक	बांधकाम सामान्य परवाना पावती क्रं.	बांधकाम परवाना आकारलेली फी (रुपये)	बांधकाम परवाना ग्रां.पं. ठराव क्रं. मंजुरी क्र.दि.	मुळ मालमत्ता घराचा प्रकार	बांधकाम परवान्यानुसार बांधकाम केलेले मालमत्तेचे / घराचे स्वरुप	बांधकाम पुर्ण झालेल्या मालमत्तेवर शासन दरानुसार नं.नं. ८ वर केलेली आकारणी
				सदर माहिती निरंक					

सरपंच/ ग्रामविकास अधिकारी

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं. -११

सन 2024-25 मध्ये ग्रामपंचायतीने केलेल्या कामाचा तपशील (रस्ते /नाली /इमारती बांधकाम / दुरुस्ती / इतर कामे)

ग्रामपंचायतीचे नाव- कोठली खुर्द ता.नंदुरबार जिल्हा- नंदुरबार

योजनेचे नाव	अ. क्र.	कामाचे नाव	ठराव क्रं. व दिनांक	प्रशासकीय मान्यता क्रं. व दिनांक	तांत्रिक मान्यता क्र. व दिनांक	अंदाज पत्रकीय तरतुद	एकुण प्रत्यक्ष खर्च (रुपये)	मोजमाप पुस्तिका नं नं.२३ नुसार कामांचे मुल्यांकन	नं.न.२३ मोजमाप पु क्र. पृष्ठ क्र.	नं.न. ६५ चे प्रमाण पत्र पुर्ण / अपुर्ण	नं.नं. २६ ला नोंद घेतलेल्या बाबतते पृष्ठ क्रं.
5% पेसा	१	क्राँक्रीट रस्ता कालुसिंग देवराम वळवी ते पिरसिंग एमथा वळवी यांचे घरापर्यंत	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/1	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/1	NZP/WD/PO-ii/5% PESA/674/2023 14/12/2023	1499705	1050000	1050000	१ ते ४	पुर्ण	होय पु.क्र.७
5% पेसा	२	क्राँक्रीट रस्ता राजेंद्र मनु वळवी ते प्रताप बिंडा वळवी यांचे घरापर्यंत	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/2	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/2	NZP/WD/PO-ii/5% PESA/675/2023 14/12/2023	999999	994071	994071	५ ते ८	पुर्ण	होय पु.क्र.८

सरपंच ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता.जि.नंदुरबार

सरपंच/ग्रामविकास अधिकारी

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं. -११

सन 2024-25 मध्ये ग्रामपंचायतीने केलेल्या कामाचा तपशील (रस्ते /नाली /इमारती बांधकाम / दुरुस्ती / इतर कामे)

ग्रामपंचायतीचे नाव- कोठली खुर्द ता.नंदुरबार जिल्हा- नंदुरबार

योजनेचे नाव	अ. क्र.	कामाचे नाव	ठराव क्रं. व दिनांक	प्रशासकीय मान्यता क्रं. व दिनांक	तांत्रिक मान्यता क्र. व दिनांक	अंदाज पत्रकीय तरतुद	एकुण प्रत्यक्ष खर्च (रुपये)	मोजमाप पुस्तिका नं नं.२३ नुसार कामांचे मुल्यांकन	नं.न.२३ मोजमाप पु क्र. पृष्ठ क्र.	नं.न. ६५ चे प्रमाण पत्र पुर्ण / अपुर्ण	नं.नं. २६ ला नोंद घेतलेल्या बाबत ते पृष्ठ क्रं.
5% पेसा	१	क्रॉंक्रीट रस्ता कालुसिंग देवराम वळवी ते पिरसिंग एमथा वळवी यांचे घरापर्यंत	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/1	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/1	NZP/WD/PO-ii/5% PESA/674/2023 14/12/2023	1499705	1050000	1050000	१ ते ४	पुर्ण	होय पु.क्र.७
5% पेसा	२	क्रॉंक्रीट रस्ता राजेंद्र मनु वळवी ते प्रताप बिंडा वळवी यांचे घरापर्यंत	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/2	26/01/2025 ठराव क्रं. 11/2	NZP/WD/PO-ii/5% PESA/675/2023 14/12/2023	999999	994071	994071	५ ते ८	पुर्ण	होय पु.क्र.८

सरपंच ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता.जि.नंदुरबार

सरपंच/ ग्रामविकास अधिकारी

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

विवरण पत्र क्रं.-१२

सन 2024-25 ग्रामपंचायतीस प्राप्त झालेल्या अनुदानाचा तपशील

सामान्य पावती क्रं.	दिनांक	रक्कम रुपये	अनुदाचा तपशील
5%पेसा			
1	25/05/2024	3825	बँक व्याज
2	24/08/2024	332	बँक व्याज
3	30/10/2024	16000	मानधन जमा
4	23/11/2024	332	बँक व्याज
5	22/02/2025	447	बँक व्याज
6	03/03/2025	733526	अनुदान जमा
7	30/03/2025	32000	मोबीलाजर मानधन
15वा वित्त आयोग			
1	30/06/2024	13522	बँक व्याज
2	24/09/2024	612220	अनुदान जमा
3	27/09/2024	734790	अनुदान जमा
4	30/09/2024	7059	बँक व्याज जमा
5	31/12/2024	6220	बँक व्याज जमा
6	29/03/2025	4051	बँक व्याज जमा
7	30/03/2025	761582	अनुदान जमा
ग्रामनिधी			
1	08/04/2024	282	व्याज जमा
2	04/07/2024	1071	व्याज जमा
3	03/10/2024	445	व्याज जमा
4	06/01/2025	485	व्याज जमा
पाणीपुरवठा			
1	08/04/2024	131	व्याज जमा
2	04/07/2024	329	व्याज जमा
3	03/10/2024	118	व्याज जमा

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

सरपंच / ग्रामविकास अधिकारी

ग्रामपंचायत.कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खू ता. जि. नंदुरबार

नमुना नं. ३/४ (ग्रामनिधी)

सन २०२४/२५

अ.क्र.	जमा बाब	जमा रक्कम	अ.क्र.	खर्च बाब	खर्च रक्कम
1	इमारत भाडे 0059-101	13720	1	५% अपंग कल्याण	11000
2	घरपट्टी 0035-101	190404	2	डेडस्टाक 2515-103-21-2435	0
3	सॅनेटरी 0215-103	0	3	पा.पु वीजबिल	0
4	दिवा बत्ती 0044-101	0	4	स्वच्छता 2515-	0
5	जमीन महसूल अनु.0029-101	0	5	15%मागास वर्गीय खर्च 2235-101-32	32000
6	जमीन समानीकरण अनुदान0029-901	0	6	गटार देखभाल/दुरुस्ती २०५९-१०१-२७	5000
7	आदि.अनुदान 1601-102-2515-0044-31	0		का.नै.खर्च 2515-103-13	12226.94
8	बँक व्याज 0049-101	2283		रस्ता दुरुस्ती 3054-101-27	5000
11				कर्मचारी पगार	60000
12	०	0	12	म.बा .कल्याण 10%2211-101-32	22000
	०	0	15	पाणीपुरवठा 2215-101-02	0
		0	17	बँक कमिशन	69.63
*	एकूण जमा	206407.00	*	एकूण खर्च	147296.57
*	आरंभीची शिल्लक	201952.31	*	अखेर शिल्लक	261062.74
*	एकूण एकंदर	408359.31	*	एकूण एकंदर	408359.31

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत,कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

-33-

ग्रामपंचायत,कोठली खुर्द
स्था.ता. ७/१/१९५५
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खू ता. जि. नंदुरबार

नमुना नं. ३/४ (ग्रामनिधी)

सन २०२४/२५

अ.क्र.	जमा बाब	जमा रक्कम	अ.क्र.	खर्च बाब	खर्च रक्कम
1	इमारत भाडे 0059-101	13720	1	५% अपंग कल्याण	11000
2	घरपट्टी 0035-101	190404	2	डेडस्टाक 2515-103-21-2435	0
3	सॅनेटरी 0215-103	0	3	पा.पु वीजबिल	0
4	दिवा बत्ती 0044-101	0	4	स्वच्छता 2515-	0
5	जमीन महसूल अनु.0029-101	0	5	15%मागास वर्गीय खर्च 2235-101-32	32000
6	जमीन समानीकरण अनुदान0029-901	0	6	गटार देखभाल/दुरुस्ती २०५९-१०१-२७	5000
7	आदि.अनुदान 1601-102-2515-0044-31	0		का.नै.खर्च 2515-103-13	12226.94
8	बँक व्याज 0049-101	2283		रस्ता दुरुस्ती 3054-101-27	5000
11				कर्मचारी पगार	60000
12	०	0	12	म.बा .कल्याण 10%2211-101-32	22000
	०	0	15	पाणीपुरवठा 2215-101-02	0
		0	17	बँक कमिशन	69.63
*	एकूण जमा	206407.00	*	एकूण खर्च	147296.57
*	आरंभीची शिल्लक	201952.31	*	अखेर शिल्लक	261062.74
*	एकूण एकंदर	408359.31	*	एकूण एकंदर	408359.31

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत,कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

-33-

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्दे ता. जि. नंदुरबार

नमुना नं. ३/४ (पाणीपुरवठा)

सन:-२०२४-२०२५

अ.क्र.	जमा बाब	जमा रक्कम	अ.क्र.	खर्च बाब	खर्च रक्कम
१	बँक व्याज	६९०	१	गटार देखभाल दुरस्ती	०
२	पापु वसुली	७९००५	२	वीजबिल	३३०००
३	०	०	३	बँक कपात	६.७९
४	०	०	४	पा पु दुरुस्ती खरेदी	३७९४५
५			५	दुरुस्ती	५०००
६			६	सादील खर्च	२०२.८
७			७		
८			८		
			१५		
			१६		
			१७	०	०
			१८	०	
			१९	०	०
			२०	०	०
*	एकूण जमा	७९६९५.००	*	एकूण खर्च	७६१५४.५९
*	आरंभीची शिल्लक	८५८६८.८०	*	अखेर शिल्लक	८९४०९.२१
*	एकूण एकंदर	१६५५६३.८०	*	एकूण एकंदर	१६५५६३.८०

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता. जि. नंदुरबार

नमुना नं. ३/४ पेसा ५%

सन २०२४-२०२५

अ.क्र.	जमा बाब	जमा रक्कम	अ.क्र.	खर्च बाब	खर्च रक्कम
1	अनुदान जमा	७३३५२६	1	गावांतर्गत कॉंक्रीट रस्ता कोठली खुर्द	७४९०००
2	मोबीलाईझर मानधन अनुदान	४८०००	2	गावांतर्गत कॉंक्रीट रस्ता बारीपाडा	१०५००००
3	व्याज जमा	४९३६	3	मोबीलाईझर मानधन	२४०००
4			4	बँक कपात	२९९.५४
5			5		
6			6		
			7		
			8		
			9		
			10		
			11		
			12		
*	एकूण जमा	७८६४६२	*	एकूण खर्च	१८२३२९९.५४
*	आरंभीची शिल्लक	१८५०८१३.८६	*	अखेर शिल्लक	८१३९७६.३२
*	एकूण एकंदर	२६३७२७५.८६	*	एकूण एकंदर	२६३७२७५.८६

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द ता. जि. नंदुरबार

नमुना नं. ३/४ १५ वा वित्त आयोग

सन २०२४-२०२५

ग्रामपंचायत कोठली खुर्द स्था.ता. ७/१/१९५५ ता.जि.नंदुरबार

अ.क्र.	जमा बाब	जमा रक्कम	अ.क्र.	खर्च बाब	खर्च रक्कम
1	अनुदान जमा	२१०८५९२	1	सार्वजनिक आरोग्य उसमीन	१०९२२५०
2	व्याज जमा	३०८५२	2	महीला व बाल कल्याण	१४०७००
3	जि प सदस्य गटार दुरुस्ती अनुदान जमा		3	स्ट्रीट लाईट	६६३५००
4	जि प सदस्य रस्ता दुरुस्ती अनुदान जमा		4	सिमेंट बाक खरेदी	३३९०००
5			5	पा पु विस्तार करणे/दुरुस्ती मोटर	१५००००
6			6	आपले सरकार सेवा केंद्र	१२६७५३
			7	वीज बिल भरणा	१६७४३०
			8	शिक्षण डिजीटल करणे	४५००००
			9		
			10		
			11		
			12		
*	एकूण जमा	२१३९४४४	*	एकूण खर्च	३१२९६३३
*	आरंभीची शिल्लक	२२८४९८४.३०	*	अखेर शिल्लक	१२९४७९५.३०
*	एकूण एकंदर	४४२४४२८.३०	*	एकूण एकंदर	४४२४४२८.३०

सरपंच
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत कोठली खुर्द
ता.जि.नंदुरबार

State:Maharashtra,Zilla Parishad : Nandurbar , Block Panchayat : Nandurbar , Village Panchayat : Kothali

Annual Receipts and Payments Accounts(Format-I)

Financial Year: 2024-2025

Consolidated

RECEIPTS				PAYMENTS							
HEADS OF ACCOUNT		Budget Estimates ((In Rs.))	Amount Actuals ((In Rs.))	HEADS OF ACCOUNT		Budget Estimates ((In Rs.))			Amount Actuals ((In Rs.))		
						Plan	Non Plan	Total	Plan	Non Plan	Total
	Opening Balance: Cash in Hand: Balance in Bank: Balance in Treasury: Balance in PostOffice:		 10021 4731875.87 0 0								
Part-I PANCHAYAT FUND				Part-I PANCHAYAT FUND							
Revenue Account-Receipts				Revenue Account-Payments							
0035	Taxes on Property other than Agriculture Land			2059	Maintenance of Community Assets						
101	Property Tax on Residential Building	0	116705.34	101	Maintenance and Repairs	0	0	0	22945	126753	149698
0049	Interest Receipts			2202	Education						
101	Interest on Bank Deposit	0	131	101	Primary Education	0	0	0	0	450000	450000
800	Other Receipts	0	200000	2215	Water Supply and Sanitation						
0515	Panchayati Raj Programmes			101	Maintenance of Water Supply line	0	0	0	0	87430	87430
103	Gram Panchayat	0	25920	103	Sewerage and Sanitation	0	0	0	0	831000	831000

-37-

State:Maharashtra,Zilla Parishad : Nandurbar , Block Panchayat : Nandurbar , Village Panchayat : Kothali
Annual Receipts and Payments Accounts(Format-I)
Financial Year: 2024-2025
Consolidated

RECEIPTS

HEADS OF ACCOUNT		Budget Estimates ((In Rs.))	Amount Actuals ((In Rs.))
1601	Grants-in-aid		
101	Grants from Central Government	0	1680282
102	Grants from State Governemt	0	65201.46
Total		0	2088239.8

PAYMENTS

HEADS OF ACCOUNT			Budget Estimates ((In Rs.))			Amount Actuals ((In Rs.))		
			Plan	Non Plan	Total	Plan	Non Plan	Total
	104	Sewage and Solid Waste Management	0	0	0	0	80000	80000
	105	Storm water drainage	0	0	0	0	750250	750250
2515		Panchayati Raj Programmes						
	103	Gram Panchayat Programmes	0	0	0	0	488918	488918
2801		Rural Electrification						
	101	Purchase of Power	0	0	0	0	55000	55000
	103	Maintenance of Street lights	0	0	0	0	345000	345000
Total			0	0	0	22945	3214351	3237296

RECEIPTS

HEADS OF ACCOUNT	Budget Estimates ((In Rs.))	Amount ((In Rs.))

PAYMENTS

HEADS OF ACCOUNT	Budget Estimates ((In Rs.))	Amount (in Rs.) ((In Rs.))
Closing Balance		

State:Maharashtra,Zilla Parishad : Nandurbar , Block Panchayat : Nandurbar , Village Panchayat : Kothali

Annual Receipts and Payments Accounts(Format-I)

Financial Year: 2024-2025

Consolidated

RECEIPTS			PAYMENTS		
HEADS OF ACCOUNT	Budget Estimates ((In Rs.))	Amount ((In Rs.))	HEADS OF ACCOUNT	Budget Estimates ((In Rs.))	Amount (in Rs.) ((In Rs.))
			Cash in Hand:		[illegible]
			Balance in Bank:		[illegible]
			Balance in Treasury:		0
			Balance in PostOffice:		[illegible]
Grand Total		6830136.67	**Grand Total**		[illegible]

Report generated through eGramSwaraj Mon Dec 15 17:14:46 IST 2025 Page No.03

-39

Directorate Of Local Fund Accounts Audit Maharashtra (STATE)

Audit Certificate

1. I have audited the attached Annual Receipt and Payment Accounts, with supporting forms, of the **Kothali-Village Panchayat** for the year ended on March **2025** as per provisions of **Bombay Act No. XXV of 193C.,THE BOMBAY LOCAL FUND AUDIT ACT,1930,BOMBAY LOCAL FUND AUDIT RULES, 1931.**. Preparation of these accounts is the responsibility of the PRI's management. My responsibility is to express an opinion on these accounts based on my audit.

2. I have conducted my audit in accordance with auditing standards issued by C&AG of India and Guidelines for Financial Audit of PRIs issued by C&AG. These standards/guidelines require that I plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatements. An audit includes examining, on a test basis, evidences supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made, as well as evaluating the overall presentation of accounts. I believe that my audit provides a reasonable basis for my opinion.

3. On the basis of the information and explanations that I required and have obtained, and according to the best of my information as a result of test audit of the accounts and on consideration of explanations given, I certify that, **subject to my observations in the appended report, the Annual Receipt and Payment Accounts give a true and fair view of the receipts and payments** of the **Kothali-Village Panchayat** for the audit period **2024-2025**.

Place:

Date: **15/12/2025**

Signature of the Certifying Authority

Audit Report appended to the Audit Certificate of Kothali for the Year 2024-2025

1.Other Observation

Para No : 1

Type of Fund : 15FC

Observation Category: Receipt

Code No and Name : 04 - Non Utilization of Grants before lapsable date- Low Risk

Unspent Grants

Observation Detail:

अखर्चित अनुदानाबाबत.

अहवाल वर्षात पंचायतीला 15 वा वित्त आयोगात प्राप्त झालेल्या अनुदानांचा तपशिल अहवालासोबतच्या विवरणपत्र क्र. 13 मध्ये दिलेला आहे.

अ. क्र.	योजना	सुरुवातीची शिल्लक रक्कम रुपये	प्राप्त अनुदान रक्कम रुपये	व्याज व इतर प्राप्त रक्कम रुपये	एकूण जमा रक्कम रुपये (एकूण एकंदर)	खर्च रक्कम रुपये	शिल्लक / अखर्चित रक्कम रुपये
1	15 वा वित्त आयोग	2284984.30	2108592	30852	4424428.30	3129633	1294795.30

या बाबत खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहेत.

1) पंचायतीला मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 131 नुसार जमीन महसूल अनुदान व कलम 132 नुसार जमीन समानीकरण अनुदान, सरपंच मानधन, सरपंच तसेच सदस्य बैठक भत्ता, कर्मचारी वेतन तसेच योजना किंवा विशिष्ट कामासाठी अनुदाने, शासनाकडून प्राप्त होतात. त्यांची नोंद घेण्यासाठी महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 मधील नियम 38 नुसार विहित नमुन्यात अनुदान नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. तथापी अनुदान नोंदवही ठेवणेत आलेली नाही.

2) ग्रामपचायतीला केंद्र / राज्य शासनाकडून प्राप्त झालेले विविध अनुदान / निधी हा संबंधित शासन निर्णयानुसार विहित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वे, निकष व सुचनांनुसार विहित कालावधीमध्ये खर्च करणे बंधनकारक असतांना दिनांक 31 मार्च 2025 अखेर अनुदान खर्च न करता अखर्चित ठेवलेले आहे.

अशा प्रकारे अनुदान अखर्चित ठेवण्यामुळे शासनाचा अनुदान मंजूरीचा हेतू साध्य होत नाही. तसेच पुरेसे अनुदान उपलब्ध असतांनाही त्यातून संबंधित योजनेच्या शासन निर्णयानुसार राबवायच्या योजना राबविल्या जात नसतील तर लाभार्थी लाभापासून वंचित राहतात. तरी आवश्यक तो पाठपुरावा करुन योजना / विकास कामे मंजूर कृती आराखडयाप्रमाणे प्राधान्य क्रमाने व गावांच्या आवश्यकतेनुसार विहित वेळेत गुणवत्तापुर्वक पूर्ण करुन योजनांच्या लाभापासून कोणताही लाभार्थी वंचित राहणार नाही, याची दक्षता घेणे ही पंचायतीची जबाबदारी आहे. तथापि तशी कार्यवाही झालेली नाही.

ग्रामपंचायत:- कोठली खु. तालुका – नंदुरबार जिल्हा- नंदुरबार

पंधरावा वित्त आयोग निधी सन 2024-25

जमा खर्चाच तपशिल दर्शविणारे विवरणपत्र

तपशिल	जमा	तपशिल	खर्च

-41-

7

अनुदान	2108592	डस्टबिन खरेदी सार्व. आरोग्य	1092250
व्याज	30852	महिला व बाल कल्याण खर्च	140700
		स्ट्रिट लाईट	663500
		सिमेंट बाक खरेदी	339000
		पा.पु.विस्तार करणे / दुरुस्ती इले. मोटार खरेदी	150000
		आपले सरकार सेवा केंद्र	126753
		विज बिल भरणा	167430
		शाळा डिजीटल करणे खर्च	450000
एकूण	2139444	एकूण खर्च	3129633
सुरुवातीची शिल्लक	2284984.30	अखेरची शिल्लक	1294795.30
एकूण एकंदर	4424428.30	एकूण एकंदर	4424428.30

Para No : 2

Type of Fund : 15FC

Observation Category: Expenditure

Code No and Name : 08 - Advances pending adjustment- Low Risk

Others

Observation Detail:

15 वा वित्त आयोगा अंतर्गत प्राप्त निधीमधून आपले सरकार सेवा केंद्राकरीता प्रदान केलेल्या रकमेबाबत :

सन 2024-2025 मधील लेखारीक्षणात ग्रामपंचायतीने आपले सरकार सेवा केंद्र (ASSK) वर 15 व्या वित्त आयोगातून रक्कम रुपये 126753/- खर्च केलेला आहे.

याबाबत लेखापरीक्षणाचे खालीलप्रमाणे अभिप्राय नोंदविण्यात येतात.

1) महाराष्ट्र शासन ग्राम विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक संग्राम-2015/प्र.क्र.93/संग्राम कक्ष दिनांक 11 ऑगस्ट 2016 परि.6.1 नुसार आपले सरकार सेवा केंद्राने मागील 5 वर्षाचा संपूर्ण legacy Data संगणीकृत करणे 6.2 नुसार पुढील चार वर्षाचा Data संगणीकृत करणे आवश्यक आहे.या आदेशातील परि.क्र.6.3 मधील मुदतीमध्ये कार्यवाही केल्याचे दर्शविले नाही.शासनाने विहित केलेल्या मुदतीत कार्यवाही केल्याचे दर्शवून अनुपालन सादर करावे.

2) उपरोक्त शासन निर्णयातील परि.7.1.2 नुसार संगणीकरणाच्या उपरोक्त कार्यक्रमामध्ये ग्रामसेवकांनी सर्व data प्रमाणित करणे व त्याचा गावपातळीवरील नियोजनासाठी वापर करणे.परि.7.1.4 नुसार तसेच प्रकल्पाशी निगडीत ईतर अनुषंगिक कामे करणे आणि 7.1.7 नुसार डेटा अद्यावत करण्यात आला असल्याची तपासणी करण्याची प्राथमिक अहवाल घेण्याची जबाबदारी संबधीत ग्राम पंचायतीचे सरपंच व ग्रामसेवक यांची आहे.या तरतुदीप्रमाणे प्राथमिक अहवाल घेतला असल्याची साधार खात्री पटविणे आवश्यक आहे.

3) ग्राम विकास विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक आसक-2017/प्र.क्र.32/आपले सरकार कक्ष दिनांक 6 सप्टेंबर 2017 नुसार दिनांक 01/04/2017 पासून या प्रकल्पांतर्गत CSC-SPV कंपनीच्या आपले सरकार सेवा केंद्रामार्फत पुरविण्यात आलेल्या सेवांची देयके संगणक प्रणालीद्वारे तयार करून ग्राम पंचायतीने कंपनीस अदा करावयाची आहेत.परि.3.3 नुसार केंद्र चालकाने पुरविलेल्या सेवांची ग्रामसेवक/ग्राम विकास अधिकारी यांनी खात्री करून तशी नोंद केल्यानंतर देयक संगणक प्रणालीत तयार होणाऱ्या देयकाची परि.3.4 नुसार ग्रामसेवक यांनी Digital signature द्वारे देयकाची तपासणी करून (G2G), (G2C), (B2C) मधील बाबनिहाय सेवा दिल्याबाबतची नोंद घेतल्यानंतर केंद्र चालकाचा मोबदला व CSC-SPV चे देयक अंतिम होईल.या तरतुदीप्रमाणे प्रमाणित केलेली देयके पंचायतीने अभिरक्षित केलेली नाहीत त्यामुळे लेखापरीक्षणात त्याची तपासणी करता आली नाही.

4) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार संगणीकरणाचे काम समाधानकारकरित्या केल्यावर रक्कम देणे उचित राहील परंतु त्यासाठी या अहवालातील परि.क्र.1 (2) (क) मध्ये नमूद केल्यानुसार पंचायतीने 1 ते 8 या सुधारित नमुन्यात संगणीकृत वार्षिक लेखे तसेच 1 ते 33 नमुन्यात संगणकीय अभिलेखे तयार करवून घेतलेले नसतांना रक्कम प्रदान केली आहे.तसेच सदरचे लेखे न ठेवल्याने प्रत्यक्षातील जमा-खर्चाचा संगणकीय आकडेवारीप्रमाणे असलेल्या जमा-खर्चाचा मेळ घेता आला नाही.

5) सदर शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र.32 नुसार 19 प्रकारच्या दाखले व प्रमाणपत्र या सेवा तसेच 3.3 नुसार प्रकारच्या सेवा देवून त्या माध्यमातून मिळणारे सेवा शुल्क यामुळे ग्रामपंचायतचे स्व उत्पन्न वाढवण्यावर भर दिला पाहिजे पण प्रत्यक्षात अशा प्रकारच्या सेवा उपलब्ध करून न दिल्याने ग्रामपंचायतचे स्वउत्पन्न वाढवण्यास वाव मिळाला नाही.

6) केंद्र चालकाच्या उपस्थिती बाबत ऑनलाईन नोंदीची प्रिंट आऊट लेखा परीक्षणास उपलब्ध झाली नाही.

7) ग्रामसेवक यांनी केंद्रचालकाने पुरविलेल्या सेवांची बाबनिहाय खात्री केल्याबाबतची कागदपत्रे लेखा परीक्षणास उपलब्ध झाली नाही. त्यानंतरच संस्थेस देयक अदा करणे आवश्यक होते.परंतु तशी कार्यवाही झालेली नाही.

8) ग्रामसेवक यांनी आपले सरकार सेवा केंद्राने भरलेल्या माहिती (Data) चे प्रमाणीकरण करणे आवश्यक आहे. ग्रामपंचायतीचे प्रत्यक्षातील उत्पन्न व आपले सरकार सेवा केंद्राने नोंदवलेले ऑनलाईन उत्पन्न लेखा परीक्षणास उपलब्ध झाले नाही.

9) ग्रामसेवक / ग्रा.वि.अधिकारी यांनी Digital Signature द्वारे देयकाची तपासणी करतांना प्रत्येक बाबनिहाय सेवा पुरविल्या बाबत (Task confirmation) खात्री करावयाची आहे. ग्रामसेवकाने तपासणी केलेल्या कागदपत्रांची लेखापरीक्षणात पडताळणी करून सदरहू केंद्राला अदा केलेले देयक व त्यांनी प्रत्यक्ष केलेले काम (Task confirmation) तपासून अतिप्रदान झाले बाबत खात्री करता आली नाही

उपरोक्त 1 ते 9 बाबींची पूर्तता करून अनुपालन दर्शवावे.

Para No : 3

Type of Fund : 15FC

Observation Category: General

Code No and Name : 22 -Status of Earlier audit Reports and Pending Paras- Low Risk

Large number of Pending Paras

Observation Detail:

प्रलंबित आक्षेपांची पुर्तता न केलेबाबत :

ग्रामपंचायतीचे 14 व 15 वित्त आयोगाचे सन 2023-24 अखेर लेखापरिक्षण करणेत आलेले आहे. ग्रामपंचायत लेखासंहिता सन 2011 मधील नियम 73(3) व नमुना 30 नुसार ग्रामपंचायतीने लेखापरीक्षण आक्षेप पूर्तता नोंदवही अदययावत ठेवणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सदर नोंदवही अदययावत ठेवण्यात आलेली नाही. तथापि अर्धसमास पत्र.क्र.1 दिनांक 10.12.2025 रोजी दिले असून, त्यात प्रलंबित आक्षेपांची पुर्तताबाबत माहिती मागणी केली असून, संबंधीतांनी सादर केलेली नाही. सबब खालील तपशिलाप्रमाणे 14 वा वित्त आयोग व 15 वित्त आयोगाचे परिच्छेद प्रलंबित आहेत.

निधी / आयोग	लेखा परीक्षण वर्ष	एकूण प्रलंबीत	पुर्तता केलेल्या	मंजूर केलेले	मंजूर पत्र क्रमांक	थकित परिच्छेदांची

-43-

		परिच्छेद संख्या	परिच्छेदांची संख्या	परिच्छेद संख्या	दिनांक	संख्या
14 वा वित्त आयोग	2019-20	1	-	0	-	1
14 वा वित्त आयोग	2020-21	2	-	0	-	2
15 वा वित्त आयोग	2020-21	1	-	0	-	1
15 वा वित्त आयोग	2021-22	5	-	0	-	5
15 वा वित्त आयोग	2022-23	4	-	0	-	4
15 वा वित्त आयोग	2023-24	5	-	0	-	5

याबाबत खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहेत.

1) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140 (2) (3) व (4) अन्वये लेखापरीक्षण अहवाल प्राप्त झाल्यापासुन 3 महिन्याच्या आत पंचायतीने अहवालातील परिच्छेदांची पुर्तता करावयाची आहे. प्रलंबीत सर्व परिच्छेदांचे अनुपालन / पुर्तता करुन पंचायत समितीमार्फत मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, नंदुरबार यांची अंतिम मान्यता घ्यावी व अनुपालन मान्य झाल्या बरोबर त्याच्या प्रतिंसह सहाय्यक संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, नंदुरबार यांना कळवावे. तशी कार्यवाही केलेली नाही तसेच ऑनलाईन पध्दतीने परिच्छेदांची पुर्तता देखील केलेली नाही. सदर बाब गंभीर स्वरुपाची असून, याबाबत वेळीच परिच्छेदांची पुर्तता न केल्याने प्रलंबित परिच्छेदांच्या संख्येत वाढ झाल्याचे दिसून येत आहे.सबब संबंधीतांनी खुलासा करुन अनुपालन सादर करावे. तोपावेतो उपरोक्त वर्षनिहाय परिच्छेद कायम समजण्यात येत आहेत याची नोंद घ्यावी.